

ЦЬОГО ДНЯ ■ 1111 р. Руські дружини під проводом князів Святополка, Володимира та Давида на р. Сальниці (сучасна Харківщина) розгромили половецькі орди. ■ 1744 р. Народився російський історик Олексій Мусін-Пушкін. Відкрив і опублікував «Слово о полку Ігоревім». ■ 1891 р. Померла Марія Садовська (Садовська-Барілотті), співачка і драматична актриса. ■ 1962 р. У Відні на 9-му конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО встановлено Міжнародний день театру. ■ 1968 р. Загинув перший космонавт планети Юрій Гагарін.

Не хто прийде, а як створити більшість

«У Президента має бути механізм впливу на парламент», — заявив у понеділок у Києві на зустрічі з учасниками всеукраїнського молодіжного форуму «Молодь за єдину Україну» Президент України Леонід Кучма.

За словами Президента, в жодній країні світу немає такого, щоб глава держави не мав права розпустити парламент.

Головною проблемою виборів, вважає глава держави, є не «хто прийде в парламент», а — чи справді вдасться створити конструктивну більшість у Верховній Раді.

Він підкреслив, що готовий піти на надання більшості права формувати уряд, якщо результати референдуму 2000 року буде записано до Конституції.

Нормальний процес слов'янського єднання

У Петербурзі відбулося 19-те пленарне засідання Міжпарламентської асамблеї СНД. Виступаючи на ньому, глава української парламентської делегації, Голова ВР Іван Плющ заявив, що Україна вважає важливою розробку МПА модельних законопроектів, що дають можливість зблизити законодавства країн СНД. А щодо Києва, то, за словами глави української ВР, для нього «особ-

ливе значення має розробка в рамках МПА таких модельних законопроектів, які максимально враховували б досвід Європейського союзу». Іван Плющ запропонував використати Закон України «Про вибори народних депутатів України» як основу уніфікації виборчого законодавства і запровадження стандартів демократичних виборів.

(Закінчення на 13-й стор.).

Щороку — чотири рази навколо екватора

5

ВЕСНА. І ЗНОВУ ПОСІВНА

На ланах спекотно. Якщо вірити звенням Мінагрополітики, на гектарах, відведених аграріями під ранні зернові, посівна перетнула екватор. Засіяно близько трьох мільйонів гектарів — понад 70 відсотків прогнозованих площ. Водночас у сільгосппідприємствах взяли за сояшник. «Плантації» під ним, вважають у міністерстві, не скорочуватимуться. Пояснюється це тим, що нинішнього року ця культура стала справді найліквіднішою. На внутрішньому

ринку за тонну насіння можна одержати 1400 гривень — на 600 гривень дорожче, ніж під час збирання минулорічного врожаю. У південних регіонах стартувала посівна цукрових буряків. Справи тут не такі оптимістичні. Хоча офіційно прогнозується, що солодкі гектари, як і торік, становитимуть 1,1 мільйона гектарів.

На знімку: тракторист Василь Тришкін на полі Кіровоградської дослідної станції.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Затверджено постановою
Центральної виборчої
комісії від 10 січня 2002 року № 38

Роз'яснення

Центральної виборчої комісії щодо заборони надання виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей під час проведення передвиборної агітації у період виборчого процесу по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року

Конституція України гарантує громадянам України право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними. Вибори народних депутатів України є вільними та відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Надзвичайно важливим етапом виборчого процесу є проведення передвиборної агітації. Передвиборна агітація відповідно до частини першої статті 50 Закону України «Про вибори народних депутатів України» розпочинається за 50 днів до дня виборів, тобто 9 лютого 2002 року, і закінчується о 24 годині 29 березня 2002 року.

Передвиборна агітація може здійснюватися у будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

Центральна виборча комісія роз'яснює, що з метою забезпечення умов для вільного формування та виявлення волі виборців при голосуванні, реалізації принципу рівності всіх кандидатів у народні депутати України частиною шостою статті 56 Закону України «Про вибори народних депутатів України» забороняється проведення передвиборної агітації, що супроводжується наданням виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей.

Порушення цієї заборони тягнуть за собою відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

Секретар Центральної виборчої комісії
Я. ДАВИДОВИЧ.

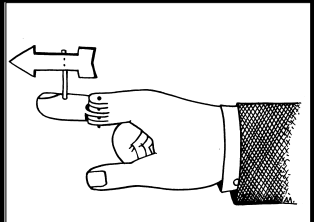
Думками сильні, духом вільні, спільною працею багаті

8-9

Фахівців зв'язку «кують» на Кузнечній

10

Запропоновані обставини

15

Вікно у світ економіки

Інформаційний центр економічної комісії ООН для Європи відкрито в Житомирській торгово-промисловій палаті. В області понад 500 суб'єктів підприємницької діяльності мають зовнішньоекономічні зв'язки. Оперативна інформація про процеси, що відбуваються в світі економіки, для них вкрай важлива. Діяльність центру сприятиме встановленню зв'язків із новими партнерами, повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.

Максимум можливостей

ЦВК утворила як виняток ще одну виборчу дільницю для голосування в одномандатному виборчому окрузі № 2 у Сімферополі. Це дасть змогу взяти участь у виборах майже чотирьом тисячам кримських татар, які компактно проживають на цій території і яких раніше не було враховано під час складання списків виборців. Так само на-

дано змогу проголосувати на парламентських виборах і українським морякам: ЦВК утворила виборчі дільниці та дільничні виборчі комісії на 68 судах Українського Дунайського пароплавства, які нині перебувають у плаванні у різних морях світу та на Дунаї під Державним Прапором України.

(Закінчення на 2-й стор.).

Вибори–2002

Ворог не за кордоном, а в нас самих

Лідер Партії зелених України Віталій Кононов на прес-конференції в Києві заявив, що Україна перебуває на порозі роз'єднання на східну та західну: перша хоче до СНД, друга — до НАТО. Проте ПЗУ вважає це штучним розколом, а свою партію — партією нейтралітету.

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», зелені зазначають, що на Україну чинять тиск і розгортають боротьбу за неї і з боку Росії, і з боку США. За словами В. Кононова, нині «ззовні створюється атмосфера штучного загострення протистояння між політичними силами». Водночас лідер ПЗУ переконаний: «Наш ворог не за кордоном, а в нас самих. А можлива підтримка тих чи тих сил з-за кордону може повернути нас назад».

Паралельний підрахунок

31 березня в будинку Федерації профспілок України в Києві діятиме центр паралельного підрахунку голосів, повідомляє «Інтерфакс-Україна». За словами політичного координатора блоку «Наша Україна» Романа Безсмертного, паралельний підрахунок голосів плановано здійснювати «за трьома автономними напрямками». Зокрема, контролюватиметься перебіг голосування і підрахунок голосів виборців.

У ФПУ, сказав координатор блоку, також буде відкрито «пряму лінію», під час якої виборці зможуть зателефонувати на багатоканальний телефон і повідомити юристам блоку про порушення виборчого законодавства.

На думку координатора блоку, паралельний підрахунок голосів дасть змогу забезпечити «максимальну легітимність виборів».

Коментуючи на прохання журналістів надійність електронної системи передавання та підрахунку голосів Центрвиборчкому, Р. Безсмертний назвав її «однією з найпростіших і найдешевших у світі», зазначивши, що вона «достатньо захищена». Водночас він не зміг дати «стовідсоткової гарантії» захищеності цієї системи від проникнення та збоїв.

Зіпсований телефон чи провокація?

Прес-служба виборчого блоку Юлії Тимошенко повідомила, що 25 березня в Запорізькій області поблизу міста Василівка було обстріляно автобус із виборцями, які їхали з Енергодара в обласний центр на зустріч з лідером блоку. Водночас, як повідомляє «Інтерфакс-Україна», начальник Василівського райвідділу міліції Запорізької області Микола Глива заявив, що ніякої стрільби по автобусу з виборцями не було. Він назвав інформацію, що з'явилася в ЗМІ, «зіпсованим телефоном». За словами М. Гливи, на пост ДАІ поблизу Василівки звернувся чоловік, який нібито чув «щось схоже на вистріл» із машини, що їхала за ним. У цьому автомобілі справді було знайдено мисливський карабін. Однак у його власника був дозвіл на зброю, і її експертиза показала, що з карабіна останнім часом не стріляли. І ніякого автобуса, що обстріляли, запевнив начальник райвідділу міліції, «поряд і близько не було».

Не менш скандальні і суперечливі повідомлення надходять і щодо конфлікту БЮТ з ДПАУ. Державна податкова адміністрація заявила про існування підстав для звинувачення блоку в фінансуванні за рахунок незаконних операцій і тіньових структур. Зокрема, як ідеться у заяві ДПАУ, в Києві розкрито розгалужену мережу фіктивних структур, через яку лише в період з серпня 2001 року по лютий 2002-го було «відмиті» і легалізовано 196,9 млн. грн., а під час друкування передвиборної агітпродукції блоку — істотно занижено вартість поліграфічних послуг. У свою чергу БЮТ, як заявив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» керівник виборчого штабу блоку Олександр Турчинов, має намір оскаржити дії ДПА в суді, вважаючи їх «провокаційними».

За бюлетенями — в черги

«Підсумки парламентських виборів не будуть відомі 1 квітня», — вважає лідер виборчого блоку «Демократична партія України — партія «Демократичний союз» Володимир Горбулін. Про це він заявив під час перебування в Донецькій області, повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.

Володимир Горбулін також сказав, що виборці просто не зможуть проголосувати з восьмої до двадцятої години, оскільки за бюлетенями вишикуються великі черги, що не передбачили організатори виборів.

Коментуючи звинувачення стосовно незаконної торгівлі зброєю, партійний лідер зауважив: «Те, що Україна продала Іраку зброї на 100 мільйонів доларів, — це дурниці. Якби такий контракт відбувся, ЦРУ розтрубило би про це через різні канали на весь світ. Нам би ніколи не дозволили продати стільки зброї Іраку. Я розглядаю це як те, що в Україні відчули конкурента. І бажано цього конкурента прибрати зі світового ринку».

Не хто прийде, а як створити більшість

(Початок на 1-й стор.).

«Ми вже мали таку більшість на договірній основі і бачимо, що з цього вийшло. Знову я на це не піду, бо розумію, до чого призводить постійна зміна уряду», — зазначив Президент.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

Фотофакт

Прем'єр-міністр України
Анатолій Кінах під час
робочої поїздки на
Миколаївщину відвідав
держпідприємство
«Суднобудівний завод імені
61 Комунара», де
ознайомився зі станом
добудови крейсера
«Україна».

Фото
Володимира РЕПІКА
(Укрінформ).

Максимум можливостей

У Центрвиборчкомі

(Початок на 1-й стор.).

За словами члена ЦВК Юрія Данилевського, склад екіпажів цих кораблів — від 7 до 65 осіб. Утворені на суднах виборчі дільниці належатимуть до 140-го округу. Таким чином, створення виборчих дільниць у виняткових випадках завершилося.

ЦВК задовольнила скаргу кандидата в народні депутати України, чинного народного депутата Нестора Шуфрича і відновила його у реєстрації в одномандатному виборчому окрузі № 70 Закарпатської області. Округна виборча комісія зняла його з реєстрації за нібито роздавання подарунків та грошової допомоги виборцям, однак ЦВК визнала, що в рішенні ОВК не наведено конкретних фактів порушень виборчого законодавства. Задоволено скаргу ще одного чинного народного обранця — Анатолія Раханського, котрий балотується в одномандатному виборчому окрузі № 4 у Криму. ЦВК скасувала рішення окружкому про оголошення А. Раханському попередження.

На прес-конференції після засідання ЦВК її голова Михайло Рябець без коментарів навів

Нюанси голосування

У неділю, 31 березня, ми прийдемо на виборчі дільниці, щоб виконати свій громадянський обов'язок і обрати новий парламент, нові склади місцевих рад та міських, сільських і селищних голів. Однак під час голосування може виникнути багато нюансів, не передбачених виборчим законом. Із запитаннями, які найбільше цікавлять наших читачів, наш кореспондент звернувся до члена Центральної виборчої комісії України Марини СТАВНИЙЧУК:

— Коли відкриються і коли закриються виборчі дільниці для голосування?

— Голосування і парламентських, і місцевих виборів проводиться в неділю, 31 березня, з 8.00 до 20.00.

— Як зможуть проголосувати люди, котрих 31 березня не буде вдома: поїдуть у відрядження, на дачу чи в гості до родичів?

— Ці люди можуть скористатися відкріплювальними посвідченнями для голосування. Уже на початку березня на всі дільничні виборчі комісії завезено відкріплювальні посвідчення. І у тих випадках, коли виборець вибуває за межі населеного пункту, в якому він проживає, наприклад, з Києва до Одеси, він може отримати таке посвідчення на своїй виборчій дільниці і проголосувати за наявності документа на будь-якій виборчій дільниці в Одесі. Однак взяти відкріплювальне посвідчення, скажімо, в Печерському районі Києва, щоб проголосувати в Оболонському районі, не можна. Виборцю доведеться їхати голосувати в свій район.

— До якого часу можна отримати відкріплювальні посвідчення?

— Відкріплювальні посвідчення у день голосування не видаються, тобто останній день видачі відкріплювальних посвідчень — субота, 30 березня.

— А як голосуватимуть люди, що постійно живуть і працюють, скажімо, в Києві, але досі прописані в якомусь селі чи іншому місті?

— Це надзвичайно складна ситуація, яка впливає із неврегульованості цього питання у виборчому законодавстві і вза-

галі в законодавстві України. Єдине, що можу порадити: всі виборці, які проживають не за місцем своєї прописки, мають завчасно звернутися з письмовими заявами до дільничних виборчих комісій, в яких уже зараз є списки виборців. Дільнична виборча комісія має розглянути кожен конкретний випадок і прийняти відповідне рішення: або включити громадянина до виборчого списку на цій виборчій дільниці, або відмовити. Якщо відмовлять, єдиний шлях — звертатися до місцевого суду за місцем розташування дільничної виборчої комісії. І якщо суд визнає законними підстави для включення до списків виборців, дільнична виборча комісія повинна включити цю людину до списку виборців. Іншого законом, на жаль, не передбачено. В Україні ще не створено реєстр виборців, електронну систему реєстрації виборців, і це надзвичайно ускладнює виборчий процес.

— Які документи повинен мати при собі виборець, щоб його включили до списку виборців на за місцем прописки?

— У кожному окремому випадку — певний документ. До прикладу, такими документами можуть бути договір оренди житлового приміщення чи розрахункова книжка за комунальні послуги на ім'я цього виборця, довідка з роботи. Але складність полягає в тому, що дільнична виборча комісія має повідомити про включення такого виборця до списку виборців свою окружну виборчу комісію, та — окружну комісію, де цього виборця включено до списку виборців за місцем прописки, а та, в свою чергу —

дільничну комісію. Тобто технологія надзвичайно складна. І я просила би виборців не зловживати своїми правами, щоб не було подвійного включення до виборчих списків, про що нині надзвичайно гостро говорять і іноземні спостерігачі, і представники політичних партій в Україні. Треба все-таки користуватися чинним законом шляхом: **найкращий вихід** — взяти відкріплювальні посвідчення вдома і спокійно проголосувати.

— А якщо людина виписалася, де проживала раніше, і ще не встигла прописатися на новому місці чи взагалі не має жодної прописки? Зрештою, чи матимуть право голосу бомжі?

— Недосконале законодавство ускладнює процес формування списку виборців і накладає певний негативний відбиток на діяльність дільничних виборчих комісій. Але маємо те, що прийняли законодавці. Мене дивує позиція народних депутатів України, які самі недоопрацювали виборчий закон у цій частині, а тепер починають вимагати від ЦВК прийняти методичні рекомендації чи роз'яснення, хоча цей механізм треба було чітко виписати в законі.

— Тобто людина без прописки не зможе проголосувати?

— Реальний шлях — звертатися до дільничної виборчої комісії, наполягати, надавати певні докази, що ви справді проживаєте на цій території. І врешті-решт крапку у роз'язанні всіх цих питань може поставити суд. До речі, суди, як і дільничні, окружні та центральна виборчі комісії, організовуватимуть свою роботу таким чином, щоб розглянути вчасно всі звернення громадян і скарги. Адже скарги на рішення дільничних виборчих комісій подаються до місцевих судів.

Записала Юліана ШЕВЧУК.
(Продовження у наступному номері).

Дрібних чиновників не турбувати

Вчора Конституційний Суд України оприлюднив рішення у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень статті 86 Конституції України та статей 15 і 16 Закону України «Про статус народного депутата України».

Згідно з рішенням КС України, народний депутат України не має права звертатися до органів і посадових осіб, що здійснюють функції дізнання та досудового слідства, з ви-

могами й пропозиціями з питань, що стосуються проведення дізнання та досудового слідства у конкретних кримінальних справах.

Суддя — доповідач у справі Володимир Шаповал, коментуючи це рішення на прес-конференції, сказав, що ключовим у рішенні КС є те, що керівники відповідних органів, слідчі й посадові особи, які здійснюють функції дізнання, у разі надходження до них звернень народного депутата з питань, які стосуються проведення

дізнання та досудового слідства у конкретних кримінальних справах, не зобов'язані розглядати їх у порядку розгляду запитів і звернень та не несуть відповідальності за невиконання викладених у них вимог та пропозицій.

Згідно з офіційним тлумаченням КС та відповідно до ч. 1 ст. 86 Конституції, народні депутати можуть звертатися із запитами лише до Міністра внутрішніх справ України, керівників головних управлінь та відділів Міністерства внутрішніх справ як

керівників органів державної влади, а також до керівників відповідних підприємств і установ. Разом з тим, народний депутат не може адресувати свої запити іншим працівникам органів внутрішніх справ, у тому числі слідчим і працівникам міліції, які здійснюють функцію органів дізнання. Це стосується запитів народних депутатів до всіх органів і посадових осіб, які, відповідно до процесуального законодавства, уповноважені здійснювати функції дізнання і досудового слідства.

Фотофакт

Із київського аеропорту «Бориспіль» 24 нелегальних емігрантів з Індії відправлено на батьківщину. До цього вони, затримані в різний час на кордоні України та Росії, перебували в ізоляторі тимчасового утримання для нелегальних емігрантів у Сумській області.

Фото Сергія ВАСИЛЬЄВА (УНІАН).

Нові технології

Заощадили кілька місяців

Унікальну операцію з транспортування трьох порталних крапів загальною вагою 445 тонн Дунаєм та Чорним морем здійснили фахівці ЗАТ «Південьмормонтаж», використавши для цього пором та буксир. Досі потужні порталні крани перевозили зазвичай в розібраному вигляді, а тут використали новаторський метод: завдяки спеціальним технологіям і оснащенню крани своїм ходом в'їхали на пором, де їх надійно закріпили, і так само з'їхали з нього в пункті призначення. На доставку їх з Ренійського порту на Дунаї до Одеського порту витрачено лише три доби, одразу по прибутті крани поставлено до роботи.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Конкурси

Буде джаз і на нашій вулиці

Днями стали відомі імена лауреатів конкурсу молодих виконавців у рамках другого міжнародного джазового фестивалю «ДоДж-2002» (Донецький Джаз). Гран-прі на цей раз вирішено не присуджувати. Перше і друге місця в конкурсі вибороли москвичі Костянтин Горбатенко та Артем Ковальчук. «Срібло» отримала киянка Юлія Рома. На третьому місці тісно вместилися «KIND OF TRIO» із Ростова-на-Дону, донецький «JAZZ STEPS QUINTET», київський «Джанкой бразерс» та Оксана Шовкун із Дніпропетровська.

Славу не лише шахтарської, а й джазової столиці Донецьк зажив ще за радянських часів: на традиційні фестивалі сюди з'їжджалися однодумці із усіх куточків Союзу.

За словами легендарного Ігоря Бриля, народного артиста Росії, професора Російської академії музики імені Гнесіних, москвичі виявили неабияку цікавість до музичного свята. А також виконавці із Сполучених Штатів, Бразилії, Словаччини, Німеччини, Польщі.

Цими днями журі прослуховувало молодих виконавців. За словами організаторів, рівень учасників виявився досить високим.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Тенденції

Президент пообіцяв допомогти

Наша газета не раз привертала увагу владних структур до проблем мешканців селища Степногірська у Василівському районі Запорізької області. Зокрема, у публікації «Агонія одного селища» йшлося про нестерпні умови життя степногірців після затоплення єдиної працюючої шахти Таврійського гірничо-збагачувального комбінату (ТГЗК). Рівень безробіття в селищі сягнув майже 80 відсотків. Степногірці виживають, як можуть: без газу, без гарячої, а інколи й холодної води...

Свого часу на розв'язання соціальних проблем Кабмін виділив 8,8 мільйона гривень, але до селища дійшов лише... мільйон. Степногірці, доведені до відчаю, готові до акцій непокори, вимагаючи відновлення роботи ТГЗК, погашення заборгованості із зарплати бюджетникам тощо.

Минулого тижня Президент України Леонід Кучма, перебуваючи з робочим візитом у Запоріжжі, запевнив, що дасть доручення уряду, який разом із облдержадміністрацією розгляне весь комплекс соціально-економічних проблем селища.

У Президента немає жодних сумнівів у тому, що Таврійський ГЗК буде працювати. От тільки коли? Одним віддали ліцензію на розробку руди, а іншим — саму шахту.

Л. Кучма підтримав проєкт Запорізької облдержадміністрації щодо створення у Степногірську вільної економічної зони або зони пільгового інвестування, пообіцяв тримати на особистому контролі відновлення життя в багатостраждальному селищі. А також газифікувати Степногірськ та знайти зниклі мільйони, виділені шість років тому.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

У номер

Офіційно

Відтворимо генофонд флори і фауни

Президент України Леонід Кучма підписав Указ «Про території природно-заповідного фонду загальнодержавного значення». Документ видано з метою збереження та відтворення цінних природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу.

Згідно з указом, дев'ять територій, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну та пізнавальну цінність, оголошено заказниками загальнодержавного значення. Це, зокрема, вінницький загальнозоологічний «Згарський», дніпропетровський ландшафтний «Інгuleцький степ», хмельницький гідрологічний «Луг і Круглик», донецький орнітологічний «Бакаї Кривої коси» та інші. Міністерство екології та природних ресурсів у тримісячний термін має забезпечити передачу цих заказників під охорону підприємств, установ та організацій, у віданні яких вони перебувають. Також документом передбачено збільшити межі територій ландшафтного заказника «Коростовецький» та ботанічного — «Гарячківська дача», що на Вінниччині.

Херсон

З гуртожитку — розкішне житло

32 сім'ї співробітників Херсонського управління СБУ отримали в день десятиріччя відомства ключі від квартир. Дев'ять років не просувалася черга на житло, і ось вперше такий щедрий «новосільний» ужинок. Досі в Херсоні не здавали квартир з таким розкішним плануванням. Чого варта одна лише 18-метрова кухня! А загальна площа трикімнатної квартири — майже 90 метрів.

Житло обладнали в колишньому заводському гуртожитку. Всі належні роботи виконало підприємство «Тавріяінвест», відоме в Херсоні високою якістю будівельних послуг. До слова, керівник підприємства Микола Бойко — претендент на звання лауреата обласного конкурсу «Людина року» в будівельній номінації. Він вартий такого звання, повідомляє наш власний кореспондент Алла БРУСИЛОВА.

Луцьк

Фальшива «Прима» поліської прописки

Неподалік районного центру — смт Стара Виживка — співробітники податкової міліції викрили підпільний цех з виробництва «лівих» цигарок.

Для виробництва фальшивого курива аферисти використовували устаткування невеликої Старовиживської тютюнової фабрики. За документами вона спеціалізується на випуску цигарок без фільтра «Волинські» та «Поліські». Натомість, на складах підприємства податківці виявили понад 150 тисяч фальсифікованих пачок цигарок «Козак» і «Прима», що нібито виготовлені на ВАТ «Прилуки». А поряд зберігалися тисячі заготовок цигаркових пачок, майже три тонни тютюну.

Як з'ясувалося, спритні ділки зі Старої Виживки запустили підпільний цех наприкінці минулого року і продавали фальшивий мешканцям переважно поліських районів Волині. Тутешня податкова міліція порушила кримінальну справу проти підробників, повідомляє наш власний кореспондент Роман ЖИЖАРА.

Фотофакт

У Києві відбулася презентація Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості.

На знімку: завдяки таким апаратам, встановленим у центрах зайнятості, очі зможуть самостійно знаходити роботу, курси перепідготовки тощо.

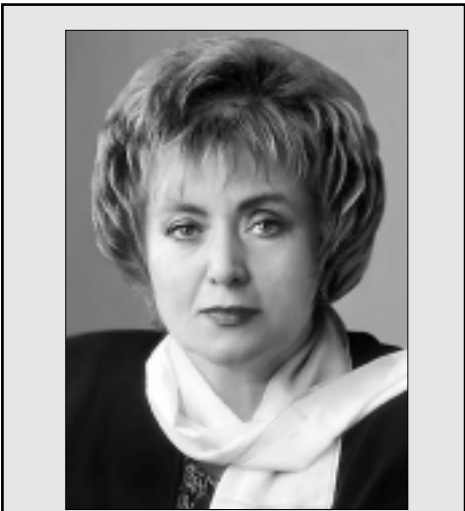

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

ПОПІТИКА

Мені імпонують принципи Паризької комуни, а не буржуазної демократії

 Поговоримо про важливе

Виборчий блок Наталії ВІТРЕНКО утворили Прогресивна соціалістична партія України і Партія освітян. Програмна мета блоку — спасіння України від колонізації та розкрадання, захист народу від деградації та знищення.

— Наталіє Михайлівно, у своїй програмі ви стверджуєте: «Україна в полоні злочинності. Чому так сталося? Насамперед тому, що трудящих усунули від влади...» А ви вважаєте, що трудящі насправді були при владі?

— Я вважаю дуже справедливою Конституцію 1918 року. Вона якраз передбачала прихід трудящих до влади, тому що базувалася на засадах обмеженого виборчого права. Тобто багаті люди, а тоді теж були багаті, мали право голосувати, але не могли бути обраними. І тоді радянська влада формувалася саме з трудящих. Було право відкликання, якщо депутат не так працював. 1936 рік — рік прийняття сталінської Конституції — переламав ці демократичні принципи. Ось тоді і відбулося перекручення виборчого права та почалося усунення трудящих від влади.

У своїй програмі ми саме і підкреслюємо: та модель радянської влади, яка існувала до так званих «реформ» — це не була радянська влада як влада трудящих. То була влада партійно-господарської номенклатури. Саме ця система довела до руйнування Радянського Союзу. Але на тлі нинішніх реформ навіть та недосконала влада була кращою. Тепер трудящих зовсім усунули від влади. Це доводиться як формуванням парламенту, створенням посади Президента і його вертикалі, так і зміною судової влади.

Мені більше імпонують принципи Паризької комуни, а не буржуазної демократії, яка дуже далека від справедливих засад.

— Ось ви кажете про вертикаль президентської влади. Але раніше з того самого будинку з тієї самої вулиці починалась інша вертикаль — партійної влади. То чим вона була краща від президентської моделі?

— Є відмінність. Так, була партійна вертикаль, була монополізація влади, але не було приватної власності, спадкового права. Що сьогодні діється? Це вже монархія, а не демократія: люди при владі забезпечують не тільки себе, а й нащадків. Раніше навіть за монополії влади Конституція не дозволяла мати оцю спадковість. Справді, секретарі ЦК чи обкомів не голодували і мали доступ до «розподільників», але не було інституту спадкоємства.

А сьогодні просто катастрофа. Знаєте, це, як масло і вода. Народ — вода, а влада — масло. Там зовсім інші проблеми, зовсім інші закони, зовсім інші правила. І це «масло» не відчуває, що відбувається у «воді». А «вода» не може достукатися до «масла». Що може зробити трудяща людина, чого добитися? Нічого! Ніде не можна знайти захисту, ніде абсолютно. Замало тут потужностей навіть чесного депутата. Тому що неправильна сама система влади, і її треба змінити.

— Наталіє Михайлівно, ми знаємо, що ви болюче реагуєте на популярні звинувачення, але все-таки ризикнемо. Є припущення, що ваша партія якраз і створена на Банковій. Це аргументують хоча б тим, що вам навіть нині створюються скрізь умови найбільшого сприяння для зустрічей, виступів, появи в ефірі. Тобто кажуть, що ви не справжня опозиція, а спеціально створена, аби відволікати увагу суспільства від інших суб'єктів.

— Я розумію, хто поширює ці плітки: згідно з американським сценарієм проамериканські політики. Вони сьогодні хочуть видати себе за опозицію. Розумієте, в кожному суспільстві є люди, які підтримують правлячий режим. І є люди, які незадоволені. Так? І саме ці, другі, утворюють опозицію.

Так от, сьогодні всім зрозуміло, що відбувається з режимом. Підтримки в нього немає. Сьогодні протестний електорат становить фактично 80 відсотків. Боротьба іде довкола єдиного питання: хто заволодіє цим електоратом. І ті, хто був уже при владі, хто цей режим ство-

рював, хто відповідальний за нинішню трагедію, прагнуть терміново створити собі славу захисників народу. А якщо себе зробити опозицією, то треба заплямувати тих, хто наполегливо і послідовно захищав опозиційні ідеї. Сьогодні опозицією є тільки ми. Тобто тільки наша партія. Я підкреслюю: навіть не комуністи. Тому, що за всіма принципами опозиція — це та сила, яка не бере участі у створенні фундаментальних засад режиму. Конституція? — ми за неї не голосували. На відміну від комуністів, соціалістів. Кредити МВФ. Програми приватизації? Затвердження прем'єр-міністрів. Вони за це голосували, ми — ні. Далі. Прийняття бюджету. Ми жодного разу не голосували за бюджет. Ми завжди голосували за імпічмент Президента. Тобто ми ніколи не були складовою режиму. Ми є опозиція. Класична. А їм потрібно нас заплямувати. Тому їй користуються тільки домислами і ярликами.

Ми, до речі, подали до суду. Але вони, переконана, купують суди. Бо засідання весь час відкладають. А тепер про умови сприяння. Це також неправда. Я недавно повернулася з Антрацита. Ми там проплатили зал. Зібралось багато людей. І під час нашої зустрічі відключили світло. Другий приклад. От я повернулася з Одеси. Було три зустрічі в області — і скрізь на вулиці. Приміщення ми не одержали, хоча, будь ласка, ми могли б оплатити. Але дають або маленькі, або зовсім відмовляють. Так це я — складова режиму? Брехня на кожному кроці.

Знаю тільки одне: я сьогодні неугодна як режимові, так і американським політикам. Опинилася між молотом і ковалдом.

— А чому ви негодні «ковалду»? — Мене бояться, бо моя програма реалізована в Білорусі. Це показує: те, що пропоную, здатне врятувати країну від колонізації. Там працюють усі підприємства. Там робітніша плата в два з половиною рази вища від прожиткового мінімуму в Україні. Ясна річ, що режиму не потрібні мої пропозиції. Бо вони не в руслі вимог Міжнародного валютного фонду. А я пропоную те, що забезпечить самостійність України.

— Як ви ставитесь до ідеї амністії тіньових капіталів?

— Категорично проти. Я розумію, що олігархи хочуть відмити свої капітали. Ми розробили свій закон про механізми повернення капіталів, вивезених з України.

Жодним чином не можна вибачати тіньовий капітал. Бо що таке амністія? Це вибачення: ну, гаразд, накрадли, розграбували державу — живіть. На що вони вийдуть? На купівлю землі. Бо вони очікують, щоб скупити землю. — До речі, проти Земельного кодексу протестує не лише ви, а й деякі ваші опоненти з «проамериканських політиків»...

— А проти чого протестують? Проти того, щоб землею мали право купувати іноземці. Їм це не потрібно, бо вони самі можуть купити. А ми підкреслюємо, що взагалі не можна землю продавати. Земля повинна належати тим, хто її обробляє.

— От ви кажете, що хтось має гроші великі. А які у вас документи, що підтверджують: хто олігарх, а хто — ні?

— А це було надруковано в газеті. Це ж бо вже оприлюднені дані. І я як економіст довіряю цим даним. Їхні капітали є, і вони крутяться. То чого тут сперечатися?

— До речі, про оприлюднені дані. Ось ви виступаєте за розрив стосунків з МВФ. А напередодні президентських виборів в одній із газет ми прочитали, що начебто ваш син працює у місії МВФ у Києві. Це правда? Чи тут є чого сперечатися?

— Це абсолютна брехня. Так само, як те, що про мене пишуть зараз: начебто я їжджу на машині Віктора Пінчука, що я шороку відповідав у Нижній Ореанді зі всіма своїми домочадцями, зі всіма членами фракції і з родичами членів фракції...

— Ви обіцяєте повернути всі заощадження в Ощадбанку за три роки. Як це конкретно можна зробити?

— Треба використовувати механізм зв'язаної емісії. За нашим законом 132 мільярди діляться на три роки порівно. По 10 мільярдів щорічно видається готівкою пропорційно до суми вкладів. Ці десять мільярдів не провокують інфляцію. Чому? Тому що ми розробили комплексну програму. Згідно з нею треба, щоб долар обмінювався тільки в обмінних пунктах, а не використовувався в поточних розрахунках. Якщо це правило буде запроваджено, то відразу буде дефіцит обігових коштів. Тобто Національний банк буде вимушений все одно робити емісію. Ця емісія видається як повернення трудових заощаджень по десять мільярдів щорічно. По 34 мільярди щорічно надходить на взаєморозрахунки.

— Це знову якась первіснообщинна система із натуральним обміном.

— Треба вирішувати цю проблему. Сьогодні валовий продукт держави 200 мільярдів гривень. Із цієї суми частину треба пустити взаєморозрахунками. Це натуроплата. А що робити інакше?

— Чи визнаєте ви заборгованість з боку Росії за вкладами Ощадбанку СРСР?

— А Росія нам нічого не винна. Абсолютно. Коли розваливали Союз, підписали нульовий договір. І якщо в Україні на цих вкладах було 116 мільярдів рублів, ніщо не заважало суверенній державі зробити на цю суму емісію.

— Ви кажете про угоду, підписану 13 березня 1992 року. Але ви, як депутат кількох скликань, як економіст, як член профільного комітету все-таки маєте знати, що що угоду Україна підписувала із застереженнями — про те, що вона буде діяти тільки тоді, коли буде розподілено активи і пасиви. А оскільки Росія після того відмовилася надати інформацію про активи і пасиви, то вона відмовилася виконувати це застереження. Отже, угода від 13 березня не діє...

— Ні, вона діє. Якщо я суверенна держава, то все, що є на моїй території, належить мені. І борги — це мої борги. Це все одно, як подружжя після розлучення: побили горщики, тепер треба сподіватися на свої сили. Після цього Україна робила грошову реформу. Що заважало під час цієї реформи ввести конфіскаційний коефіцієнт? До речі, ми це пропонували нашим комітетам. Чому не ввели нову валюту так, щоб погасити цей борг?

— Тобто ви пропонували погасити борг Москви за власний рахунок? Адже гроші українських вкладників Ощадбанку було переведено до Росії.

— Так, бо це борги нашому населенню, бо ми розвалили Союз, ми підписали договір про розвал Союзу. А якщо це вже зробили, то можна кричати і звертатися до Організації Об'єднаних Націй. Все. Союзу нема. Є наше населення, і є наші борги.

— До речі, Росія перша прийняла декларацію про суверенітет.

— Ну то й що? Росія перша, ми другі. І що ви цим хочете сказати?

— Що в них є зобов'язання правонаступників Союзу.

— Вони — суверенна держава і ми — суверенна. Які зобов'язання? Ви мене переконувати хочете? В проблемах грошового обігу? Мене, доктора економічних наук? Це дуже цікаво...

— Гаразд, переходимо до іншої теми. Ви подали скаргу в ЦВК на недотримання вимог рівності учасників виборчого процесу. Які конкретні факти нерівності ви маєте на увазі?

— Ви подивіться, чийми «біг-бордами» обклеєна вся Україна. А ЦВК не реагує. Це, безперечно, нерівні умови. І відповідальність лежить на виборчій комісії.

— З ким ви могли б утворити більшість у парламенті?

— У нас тільки від блоку ідуть 225 осіб. А ще 112 — за мажоритарними округами. Тобто, якщо уявити найкращу для нас ситуацію, то ми самі можемо мати більшість. На жаль, це тільки мрії. І тому ми будемо об'єднуватися з тими, хто поділяє нашу програму і мету. Але це будуть ситуативні об'єднання.

— Ви зустрічалися з послом Російської Федерації Віктором Черномірдіним. Про що йшла мова та чи задоволені ви цією зустріччю?

— Загалом задоволена. Ми обговорили хід виборчої кампанії, перспективи українсько-російських відносин, митного союзу, подвійного оподаткування. Ми обоє вважаємо ці питання важливими. І Віктор Степанович повністю підтвердив мою тезу, що міждержавний союз дасть змогу підняти виробництво. Товари України знайдуть свій ринок збуту в Росії. Хотілося б уже скоріше зайнятися цією конкретною роботою.

— У вашій програмі є слова, що союз з Росією і Білоруссю — це дешева сировина і енергоносії. Але ж коли Віктор Степанович очолював «Газпром», то Україна купувала газ навіть дорожче, ніж європейські країни.

— Віктор Степанович — це ще не вся Росія. Тим більше, що часи змінюються.

— Саме так. Часи змінюються, і вже навіть у самій Росії ідеться про підняття цін на газ до реального рівня. То чому вона має продавати його Україні дешевше?

— Погляньте на союз Росії і Білорусі. Росія пішла назустріч Білорусі і поставляє їй енерго-ресурси за фіксованими цінами, в яких немає подвійного оподаткування. Тобто білоруси отримують їх дешевше від світових цін. Якщо ми увійдемо до цього союзу, то теж матимемо пільги від Росії.

— І все ж таки нам не зрозуміло, з якого це дива росіяни продаватимуть нам енергоносії дешевше, ніж власним споживачам?

— Я думаю, для того, щоб підняти в Україні переробні галузі, вони можуть продавати його нам дешевше. Мені здається, що й у себе вони не гнатимуть ціни до світового рівня. А тим більше не захочуть погіршувати відносини з Україною. Але це вже тема для майбутньої конкретної розмови та конкретних угод.

— Але перш, ніж вступати до якогось міждержавного союзу, ми маємо знати, що нас у тому союзі чекає. Маємо це знати наперед.

— Для цього нам треба прийти в парламент і сісти за стіл переговорів для конкретного з'ясування інтересів кожної зі сторін. Віктор Степанович захищає інтереси Росії, і це зрозуміло. Я захищаю інтереси України і не хочу, щоб Україна щось втрачала. Я хочу, щоб вона виграла. Тому коли в мене будуть конкретні повноваження, я їй відповідати на конкретні питання. А поки що це лише меморандум про наміри.

— Наталіє Михайлівно, минулого тижня в інтерв'ю одній із газет ви заявили, що коли б не ваша боротьба, то касетний скандал міг би призвести до перевороту, що могло б відбутися зміщення Леоніда Кучми.

— Сутність нашої позиції в тому, що ми хочемо змінити владну систему загалом. А касетний скандал — це авантюра Сполуче-

них Штатів. Я переконана в цьому. Я собі не уявляю, щоб Президент держави давав замовлення вбити журналіста. Коли б мені ще сказали про замовлення на вбивство політика — його конкурента, то я ще могла б це зрозуміти. А хто такий Гонгадзе для Кучми? Чому Президент повинен займатися конкретним журналістом? Це нісенітниця. Я в це не вірю. А за нашою Конституцією, у разі відставки Президента, його повноваження до нових виборів виконує Прем'єр-міністр. Ми сказали —ні і не підтримали касетний скандал. Бо є різниця між простим усуненням Президента і організацією рівних виборів і між тим варіантом, що розроблявся.

— Скажіть, будь ласка, свого часу сам Георгій Гонгадзе працював у вашому виборчому штабі. Що ви можете сказати про нього як про людину?

— Він нам сам запропонував свої послуги під час президентської кампанії. Я сказала: добре, давай спробуємо. І запропонувала зробити йому газету. Але те, що він приніс, нас не влаштувало. І ми йому сказали «до побачення».

— Ми знаємо, що депутати переходять із фракції у фракцію. Ті люди, які пішли від вас, зробили це з ідеологічних мотивів чи з якихось інших?

— У Верховній Раді працює біржа, де скуповуються депутати.

— Чому ж ви не перевірили їх на ідеологічну міцність?

— Коли ми йшли на вибори, вони всі обіцяли боротися за втілення нашої платформи. А потім з'явилися у фракціях, які підтримують великий капітал. Тому мені здається, що їх просто матеріально зацікавили. А у мене грошей немає, та й це суперечить моїм принципам.

— Наталіє Михайлівно, якщо ви не пройдете до парламенту, чим будете займатися?

— Ви знаєте, коли я не перемогла на президентських виборах, я не змінила своє життя. Життя триватиме. Я доктор економічних наук, мене запрошують і в Академію наук, і у вузи працювати.

— Але політики ви не облишите?

— З політики я не піду хоча б тому, що за мною багато людей. Вони вірять нам. До того ж у місцеві ради від нашої партії також балотуються більш як півтори тисячі кандидатів. А коли не пройдемо до парламенту блоком, то у нас іще є кандидати, які балотуються за мажоритарними округами. Тобто партія і надалі займатиме активну позицію.

— Наталіє Михайлівно, давайте трохи поговоримо про ідеологію вашого блоку. Ось перед нами лежить газета «Досвітні вогні», де ви цитуєте Леся Українку. А на книжковій полиці стоїть «Капітал» Карла Маркса. Як ви поєднуєте ці дві постаті?

— Ми намагаємося взяти все краще, що виробило людство. І, без сумніву, марксизм-ленінізм, бо це геніальні твори, які показали перспективу. Чимало напрацювали і наші співвітчизники. Леся Українка, Іван Франко, Тарас Шевченко були не просто письменники, вони були філософи і прозорці. Тому ми їх вивчаємо. І саме словами Лесі Українки ми назвали нашу газету «Досвітні вогні».

— Але сама Леся Українка, оцінюючи «Капітал», писала, що «штудірує» його, бо читати не можливо. І чим далі читає, тим більше розчаровується, бо не бачить у цій праці «тієї строгої системи, про яку говорять фанатики книжки».

— Вона ж не була економістом. Леся Українка знала своє. Вміла висловлювати так свої почуття, що всі, хто її читає, плачуть. А Маркса оцінювати не їй. Людство його вже оцінило, і сьогодні навіть у Сорбонні відновлено екзамени з марксизму.

— Очевидно, це екзамени з історії вчення Маркса?

— Ні, це вчення, яке стало фундаментальним. І освічена людина повинна його знати. Це фундамент світової економічної науки.

— До речі, помістивши на власне знамено Леся Українку, ви сьогодні закликаєте до союзу з Росією. Натомість Леся писала, що не «відійде від політики доти, доки бачитиме абсолютно не вільну Україну».

— Вона це казала, коли була імперська Росія і цар-батюшка. Вона ж це не казала, коли Україна поставляла до Москви генеральних секретарів... Змінилася історична ситуація. Сьогодні нам треба визнати, що Україна не є самодостатньою державою. А Європі Україна потрібна лише як сировинний придаток та постачальник дешевої робочої сили. Тоді як на Сході — величезний ринок для нашої продукції. Саме тому ми пропонуємо такий шлях розвитку. І коли б в Україні справді була свобода слова, коли б дійсно були справжні теледебати, то я переконана, що виборці зробили б розумний вибір.

— Ми сподіваємося, вони його зроблять.

З гостею «Голосу України» розмовляли Людмила КОХАНЕЦЬ і Сергій ЛАВРЕНЮК.

Щороку — чотири рази навколо екватора

Вітчизняний стиль

За земляка і слово замовляти не треба

Дві події відбулися одна за одною. Перша — у Франкфурті-на-Майні. Це, зрозуміло, в Німеччині, яка вже кілька десятиліть поспіль влаштовує найбільшу в світі Міжнародну виставку-ярмарок будівельних матеріалів. То вперше за всю історію на цій виставці зважилося з'явитися підприємство з України. Його назва — «Дніпромайн». Україно-німецьке, адже поєднує назви двох річок — Дніпро і Майн. А спеціалізується на випуску шпалер.

Спроба заявити про себе дніпромайнівцям більш ніж вдалася: відразу було укладено 27 контрактів, ще два десятки фірм із різних країн виявили бажання негайно прибути у Дніпропетровськ і на місці остаточно визначитися. Конкуренти аж шаленіли і вмовляли «вимітатися геть». Та знаєте, що найбільше порадувало дніпропетровців? Що вітчизняним, українським, оптовикам вдалося з'їздити у Німеччину, де переконалися — найліпші шпалери виготовляють на батьківщині!

Друга подія: у Дніпропетровську свою першу річницю відсвяткувало земляцтво покровчан. Є такий район в області — Покровський. Дуже самобутній і неповторний район. Люди в ньому живуть горді, які знають собі ціну і ні перед ким не звикли вклонятися. І напрочуд винахідливі та кмітливі, хоч би за що бралися, талановиті, розумні та здібні. В обласному центрі їх чимало, і всі не останні, а навпаки — переважно перші в місті...

Що спільного, запитаєте ви, між двома цими подіями? А те, що земляцтво нещодавно вшановувало свого навидовиж успішливого бізнесмена Леоніда Сергієнка. Саме він і створив та очолює АТ з іноземними інвестиціями «Дніпромайн».

У Леоніда Григоровича, як на нинішні часи, типова біографія. Мав достойну і престижну професію — радіофізика. А місце роботи й поготів неабияке — на підприємстві, яке єдине в колишньому Союзі випускало за світовими мірками неперевершені системи контролю і прослуховування космічного простору. Але потім сталося те, що сталося: підприємство зупинилося, а разом з ним став нікому не потрібний і Сергієнко. Спершу подався в таксисти, потім, як і більшість, ударився в торгівлю. Знайшов собі нішу — возити з Росії та продавати у Дніпропетровську елементарні шпалери. Рік возив, поки збагнув, що це ганьба — обклеювати наші домівки чужими шпалерами.

Не на Рейні, не на Майні — на Дніпрі збудували «друкарню»

Одного разу потрапив Сергієнко до групи місцевих комерсантів, котрі їхали до Німеччини за нововими, але дешевими іномарками. Насправді автомобілі його не цікавили. Знав, що там є фірми з випуску шпалер. От у глибині душі й плекав надію знайти бажаних або спільне підприємство в Україні створити, або бодай виступити в ролі інвестора. І надія, уявіть собі, справдилася. На мисливця і звір вибіг: зустрів якою мірою земляка — Михайла Райзера. Це німець, який спеціалізується на паперобробному бізнесі. Його батьки жили колись в Україні і багато розповідали про неї синові.

— Так-так, у мені щось зойкнуло, коли Сергієнко назвав свою країну, — пригадував Райзер. — А ще й він сам справив враження: відвертий, впевнений в собі... Я й подумав — ризикну.

Хоча треба уточнити: не просто так Михайло Райзер ризикнув. Зробивши для початку Леоніда Григо-

ровича своїм діле-ром у Дніпропетровську, рік до нього придивлявся. Такого прозорого і чесного компаньйона, згадує тепер, ще жодного разу не мав. Отож, врешті, і не зміг відмовити.

А в чому Сергієнку довелося відмовляти собі, так це вже окрема, наша розмова. Коли на захарашеному пустирі околиці Дніпропетровська з'явився старенький вагончик на колесах, мало хто здогадувався, що в ньому мешкала уся сім'я чоловіка, котрий зважився будувати тут якусь фабрику. Все продав Сергієнко, щоб поставити власне виробництво. Сам вигрібав сміття, колотив розчини і бетон... Диваком його називали не лише довколишні городяни, а й високі чини з міськвиконкому. «Ну й чудить, — казали. — Це ж треба бути таким відчайдушним і... безрозсудним!» І тільки коли почали виростати перші корпуси та завітав несподівано на них подивитися тодішній міський голова Микола Швець, ставлення змінилося: а діло ж робить, з'ясовується, цей Сергієнко!

Але згадувати минуле Леонід Григорович не любить. Бо що має нині — тим краще хвалитися. І пишатися. А вже зараз АТЗТ «Дніпромайн» можна вважати відкриттям і окрасою Дніпропетровська. Ще за звичкою називають його «друкарнею», хоч насправді це сучасне й передове виробництво, що не поступається аналогічним у Європі. І тим також, котрі існують по сто і більше років. Одинадцять ліній дають змогу підприємству випускати геть весь спектр своєї продукції — і звичайні паперові шпалери, і вологостійкі та вінілові, себто «мальовані» шовкографією, і об'ємні, на яких орнаменти та візерунки зображені рельєфно. І щомісяця понад два мільйони рулонів майже за п'ятьма сотнями різних варіантів. Отож кожного кварталу виготовляють шпалер стільки, що їх вистачить по екватору обклеїти земну кулю.

Цікаво, звичайно, слухати Сергієнка: обладнання імпордне, але істотно вдосконалене ним самим і нашими інженерами та конструкторами. Тепер, навпаки, фірми, котрі постачали у Дніпропетровськ свої машини, відраджають сюди власних фахівців. Дивуються, як вони самі до такого не додумалися. Цікава й така інформація Леоніда Григоровича: практично вся сировина іноземна, однак виробляють її за спецзамовленнями дніпромайнівців. Наші, українські, хіміки підготували відповідні рекомендації. Результат? Дніпропетровські шпалери витримують найвибагливіші запити з якості, а за екологічно-гігієнічними навіть перевершують найпопулярніші в Європі.

Мене вразила несподівана зустріч на «Дніпромайні» з німецьким дизайнером Едгаром Рестле. Це його художня майстерня і створює малюнки шпалер, які випускає уже весь світ — Англія, Франція, Німеччина, США, Китай...

— Контракт з «Дніпромайном» — нова сторінка в дизайні шпалер, — сказав Едгар Рестле. — Самобутній і неповторний український розпис, суто українська небесно-квіткова гама кольорів — це щось фантастичне. Це те, чого в шпалерному мистецтві ще не було. Світ такого ще не бачив! Там, удома, мені тепер докоряють: навіщо захопився чужим, навіщо чужим зваблюєш і наших людей? А як професіонал не можу інакше: від такого дива гріх відмовлятися. Такими шпалерами — можете мені вірити — не соромно обклеювати найфешенебельніші

домівки, приміщення та офіси. Вони радують око і душу!

Усі на підтримку вітчизняного споживача!

Із кожних ста дніпропетровських рулонів 96 реалізується за межами України. Тепер перспектива така, що навіть 98 продаватимуться не в нас. На черзі пуск ще двох ліній, отож обсяги зростатимуть, а динаміка ринків збуту навряд чи скоро зміниться на користь власних споживачів.

Сергієнко констатує: — Беремо минулий рік: практично 80 відсотків нашої продукції забрала Росія. І не тільки з найближчих її областей. Чому? Треба зізнатися, що в Росії, по-перше, набагато більше, ніж у нас, будеться житла. Причому, не тільки елітного, а й рядового — для простих людей. А по-друге, в Росії середній клас явно багатший від українського...

Правда ось у чому полягає: «Дніпромайн» зіп'явся на ноги і повіз на найбільшу виставку свою продукцію та підкорив нею півсвіту не дякуючи тому, що в державі рідній відбувається, а наперекір.

— Не встиг я, — пригадує Сергієнко, — заробити перші гроші, як через непомірні податки та всілякі збори у мене намагалися їх забрати. Як же, дозвольте запитати, в таких умовах займатися бізнесом, створювати виробництво і робочі місця? Не рипайся, і все! А що далі в ліс, то більше дров: платити людям за працю сповна теж не розганяйся. Більші, ніж у нас і податки на заробітну плату, податки на прибуток з населення жодна інша країна не стягує.

Отож поки цілих десять років з усіх трибун і на всіх перехрестях у нас розпинаються, що треба захищати і підтримувати вітчизняних товаровиробників, насправді цим і не пахне, — каже Леонід Сергієнко, — давно назріла потреба елементарно захищати і підтримувати вітчизняних споживачів, себто населення — народ. Отак бачити ситуацію правильніше! Усі сучасні реформи в економіці матимуть сенс і можуть бути виправдані лише за умови, що вони розвиватимуть підприємництво і виробництво і обертаються добробутом для людей. Все інше — блеф! І жодних пояснень та виправдань не може бути, поки залишатимуться і навіть поглиблюватимуться такі потворні явища, як безробіття та бідність!

Справді, навіщо тоді й город городити? Навіщо такий звияжний труд, як оце «дніпромайнівців» із Дніпропетровська? Мій земляк Леонід Сергієнко вважає, що його вже більше ніж півтисячний колектив ніякий насправді не герой. В нормальних і розумних обставинах в Україні був би просто таким, як і всі. Почнемо нарешті на ділі захищати та підтримувати свій народ — все одразу стане на свої місця. Як і вся Україна — на те високе у світовому співтоваристві місце, на яке вона справді заслуговує і здатна поєсти.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.
На знімках: у цехах АТЗТ «Дніпромайн».

Фото Сергія ІСАЄВА.

Вітчизняне ноу-хау

Кришталева чистота

— Обережно! — застерігаю свого гіда, заступника генерального директора заводу «Консьюмерс-Скло-Зоря» Михайла Степанюка, коли той ступив на рейку, якою рухався робот. Та цей «розумник», що збирає з трьох машинних ліній готові вироби і доставляє їх на упаковку, зупинився і почав подавати звукові та світлові сигнали, поки перешкода не зникла з його шляху.

Під час відвідін підприємства, що в селі Зоря Рівненського району, не раз дивувалася. На моніторі комп'ютера — картинка із скловарної печі, схожої на кратер вулкана. Фіксує телекамера, яка не боїться високих температур.

Ось і конвеєр. По ньому одна за одною рухаються пляшки, баночки, в які потім розіллють напої, упакують іншу смачну продукцію. Десь на склозаводах бачила пильних контролерів, а тут — безлюдно.

— У нас електронна система перевірки якості, — почула від Михайла Степанюка. — Хоч і стала нам в копійчку, але себе виправдовує.

Щоб переконатися в пильності електронного «ока», роблю ледь помітну щербинку на пляшці і бачу, як забраковану річ ніби хто скидає з конвеєра. А це що? Робітник забуває пляшкою цвях у дощечку: міцна, нівроку. Тепер розумію, чому зорянську склотару замовляють відомі вітчизняні та зарубіжні товаровиробники: вона надійна, радує естетичністю й оригінальністю. Виготовляється із скла «флінт», або, як ще його називають, білого прозорого. Домогтися кришталеві чистоти непросто — є у склоробів власні секрети. Про один розповіли спеціалісти.

— Для приготування шихти використовуємо тільки високоякісні компоненти, зокрема з низьким вмістом заліза. І хоча його очищують на збагачувальній фабриці, додатково ще пропускаємо через магнітний сепаратор, який вилучує найдрібніші частки металу.

Досі «Консьюмерс-Скло-Зоря», оснащене останнім словом техніки, 60 відсотків продукції реалізовував за кордоном. Торік, за визнанням російського незалежного рейтингового агентства «Експерт РА», українське підприємство стало лідером на ринку північного сусіда серед 36 інших експортерів, випередивши відомі фінську, «Кахулан Ласі ОУ» та французьку, «Бельведер А. С.», компанії.

— Звичайно, це приємно, — каже генеральний директор Станіслав Савінський. — Але ми не тішимо себе надією, що надалі утримуватимемо лідерство, бо в Росії держава підтримує своїх скловиробників. У нас нагально постала проблема будівництва другої черги заводу.

І останнє: середньомісячна зарплата скловарів сягає 1300 гривень.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

■ А як у них?

США. Пентагон розробив нову авіабомбу BLU-118b, вибух якої призводить до виникнення ударної хвилі спрямованої дії. Вона призначена для знищення бункерів та інших укріплених об'єктів. Під час вибуху BLU-118b те, що в ній міститься, розпоршується у вигляді хмари, яка складається з найдрібніших часточок вибухівки і детонує набагато сильніше, ніж «начинка» звичайної бомби.

В Еймській лабораторії міністерства енергетики збудовано перший у світі магнітний холодильник. У принцип його роботи покладено здатність певних сплавів нагріватися під час зростання напруги магнітного поля і охолоджуватися під час її зменшення. Хоча ці властивості було відкрито 80 років тому, практичне використання для них знайшли лише нині.

■ Фотофакт

На сільському подвір'ї Василя Бондаря — справжній зоопарк. Тут гуляють казкові павичі, незвичні для наших країв види курей та качок, бійцівські гуси, індики і навіть китайські свині. До захоплення приватного підприємця з села Писаревка, що на Вінниччині, ставляться з повагою.

На знімку: Василь Бондар (праворуч) зі своїм приятелем Костянтином Крепким, який теж купив китайську свинку.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

Геннадій МОСКАЛЬ:

«З Ужгорода я дістануся площі Святого Петра в Римі швидше, ніж ви до Києва»

Цю константу — про центр Європи — глава Закарпатської облдержадміністрації Геннадій Москаль розвивав під час нашої з ним бесіди у різних напрямках. Генерал міліції, котрий робив кар'єру в кількох регіонах країни, повернувся у Закарпаття на посаду «губернатора». І ось дев'ять місяців як господарює у цьому ранзі. Не залишається без уваги преси та політиків. Останні поділяються на три категорії: ті, хто робив на нього ставку і скрізь про це заявляв, ті, на зміну яким він прийшов на цю посаду, і ті, про підтримку яких він заявляв.

Звісно, дізнатись, як почувається в такому політсплетинні глава регіону, де розташовано географічний центр Європи, цікаво і самим закарпатцям і, мабуть, багатьом нашим читачам. А тому наша бесіда у камерній старовинній камінній залі почалася з дещо задержуваних запитань. Та стриманість і толерантність господаря, здається, дали змогу зрозуміти цю постать. Отже...

— Геннадію Геннадійовичу, ви, кажуть, були кандидатурою об'єднаних соціал-демократів на посаду глави Закарпатської облдержадміністрації. Ваш попередник на цій посаді вийшов з СДПУ(о), і тому перестав бути її фаворитом у регіоні, де есдеки мали великий вплив. Проте нині ви заявляєте про свою підтримку блоку «За єдину Україну!». Як ви себе почуваєте у такому сплетинні, яка насправді політична сила вам найближча?

— Якби була партія здорового глузду, я очолив би її...

— А що, нині жодна на таку не претендує?

— Я підтримую блок «За єдину Україну!», бо це чи не єдина сила, котра не критикує владу, а йде на парламентські вибори з конструктивом, з прагненням допомогти владі.

І почуваю я себе нормально. Уже місяців з чотири ніхто в цьому не копірсається. І я не був ставлеником СДПУ (о). Невже киян це ще досі хвилює? Що у мене може бути спільного з паном Медведчуком і паном Суркісом?

— Чи переймалися ви якимись внутрішніми ваганнями, коли вам, генералові міліції, запропонували посаду глави Закарпатської облдержадміністрації? Чи визначали ви для себе якісь плюси і мінуси?

— Військові накази Президента не обговорюють, а виконують.

— Даруйте, але це не військовий наказ і ви не військовий генерал...

— Але ж Президент не щодня пропонує такі посади...

— І ви одразу сказали «так»?

— Якщо Президент висловив довіру, невже я казатиму, що не заслуговую її?

— Чи правда, що вашу кандидатуру розглядали на посаду міністра внутрішніх справ?

— Ні, це не так. Абсолютно, я чую це від вас уперше, втім, ні, не вперше, бачив щось мелькало по телебаченню, але це не має під собою реальної основи. На ці теми зі мною ніхто не говорив, ніхто мені нічого не пропонував...

— Чи згодні ви з такою думкою, що поганий той генерал, котрий не хоче стати міністром?

— Вважаю, свою кар'єру в Міністерстві внутрішніх справ зробив. Від рядового міліціонера дійшов до заступника Міністра внутрішніх справ, закінчив середню школу міліції, Вищу школу міліції і Академію Міністерства внутрішніх справ СРСР у Москві. До речі, в моєму дипломі написано спеціальність: «юрист — організатор сфери управління».

— Ось звідки ваш організаторський талант бере початок... Та, мабуть, усе-таки відчуваєте складнощі в управлінні регіоном, воно багато в чому відрізняється від міліцейських порядків.

— Звичайно, бо голів адміністрацій не готують у жодному вузі. Кожен приходить на цю посаду з якоїсь галузі і знає своє. Комуś треба навчатися правоохоронній діяльності, а мені — управлінню регіоном, бути знавцем процесів, що тут відбуваються. Втім, є такі речі, що їх не навчить жоден вуз.

І коли я прийшов на цю посаду, всі приспівали придивлялися, ніби до якогось унікаму: мовляв, міліціонер...

— Ще один є у Херсоні...

— Та я розумію, як люди оцінюють владу, за якими критеріями: чи скромний у житті, чи ввічливий, чи можна потрапити на прийом, чи не зловживає владою, не будувє вілли, не катається на дорогих машинах, а чи живе так, як усі нормальні люди. Щоб містом ходив без охорони...

— Це за вами відомо ще з Криму, коли ви стали на дорозі мафіозі...

— Методи управління не солдафонські. Мені за це ніхто не може дорікнути. Маю нормальні, людські службові стосунки. І обласна державна адміністрація нормально працює, в добрій атмосфері, і ніхто тут не стоїть «струнко!».

— А багатьох ви позвільняли?

— Ні. Нині в облдержадміністрації нема жодної вакансії, є півтори тисячі заяв з проханням узяти на роботу. Та вакансій нема. Думаю, що в інших адміністраціях є проблеми з кадрами.

— І все ж таки, ви сказали, що нема вузів, котрі готували б голів адміністрацій. Це справді так, а що конкретно ви хотіли б вивчити для себе для того, щоб зрозуміти певні явища? Взагалі механізми яких процесів ви хотіли б вивчити?

— Економічних та інвестиційних. Можна гарно говорити, перерізати стрічки, ходити на презентації, молитися в церкві, та коли не збагнути, що, як і чому відбувається, не володіти масивом певних знань, неможливо зрозуміти природу економічних процесів і явищ, так само, як і побачити керованість ними чи некерovanість. Потрібні знання, які треба правильно застосувати, тоді й відновиться та розвинеться виробництво, будуть надходження до бюджету. Саме тому я 90 відсотків часу присвячую вивченню економічних, інвестиційних процесів у регіоні і в державі в цілому, виникненню в їхню сутність.

— Чи радитеся ви з кимось, крім тих людей, які за своїм службовим обов'язком володіють ситуацією?

— Я не соромлюся запитувати, дискутувати, читати, радитися з того чи іншого питання. Скажімо, запрошую університетських світил науки, знавців у різних галузях, буваю у відповідних міністерствах і відомствах, Торговій палаті, розмовляю з бізнесменами. Можна й з угорцями, і зі словаками, і з поляками обговорити проблему, опанувати якусь інформацію, проаналізувати її з усіх боків, щоб зробити правильний висновок. А ще важливо знати життя конкретних людей, підприємств, я в них майже в усіх побував. Тоді з усього цього масиву знань, інформації, досвіду можна робити якісь висновки про явища в економіці, інвестиційних процесах.

— І які основні висновки ви зробили для себе?

— Крім вимог загальновідомих, що підтверджуються самим життям, — надійність законодавчої бази, політична стабільність, зрозумів: зі ста потенційних інвесторів 99 обіцяють золоті гори. А як конкретно працювати — залишається один. Він усе підрахував: у нас дешеві робоча сила, сировина, нерухомість, виробничі площі, зокрема. Все це копійки. Але не треба думати, що іноземні інвестори такі собі добрі дядечки, які дбають про добробут України. Передусім вони дбають про те, щоб, скориставшись законами України, мати свій зиск. Щоб гроші працювали і давали прибутки. І в бізнесі це нормальне явище.

У нас чимало людей, понад 300 тисяч, працюють за кордоном, є робоча сила і в регіоні. І вартість її у десятки разів нижча, ніж за кордоном. Скажімо, успішно працює західна компанія з легкої промисловості, шують гарний одяг. Сюди інвестори завезли своє обладнання, технології, а готову продукцію продають за кордоном України за цінами, нижчими від тих, які там панують. Мають шалений зиск. Та інколи цей власник невдоволений: мовляв, дороги, податки... Тоді я його повер-

таю на грішну землю і запитую: скільки ти, німецький бізнесмен, платиш у середньому нашій українській жінці, що працює в тебе швачкою? Десять 250 гривень, це сто марок. Скільки ти мусив би платити німецькій жінці у Німеччині? Дві з половиною тисячі марок. Отож за одну німецьку швачку на тебе працюють 25 українських. І ти ще кажеш про податки і дороги?... Ти демпінгуєш, бо ти користуєшся площами, купленими за 50 тисяч доларів, а в Німеччині такі площі за такі гроші не придбаєш. А дешева електроенергія, а пільги? І ти ще нарікаєш? Чого тоді ти тут живеш, тримаєш перекладача і таке інше? Бо це тобі казково вигідно. Ти виробляєш товар у десять разів дешевше, ніж коли б ти його виробляв у Німеччині. І все це за рахунок України.

Мені інколи навіть доводилося переривати аудієнції в цій камінній залі, коли співрозмовники прямо починали ображати державу та її закони, принижувати. Переконалий: прийшли працювати — працюйте, а гудити — скатертю дорога. Прийдуть інші. Закарпаття — географічний центр Європи, і йому нікуди не треба йти, щоб бути в Європі. От якщо я з Ужгорода поїду до Рима на площу Святого Петра, а ви — до Києва, то я дістануся швидше за вас... Ось що таке Закарпаття, і всі розуміють його принади і потенціал. Розуміємо його і ми. І тому вважаю, що найвигідніші інвестиції — це інвестиції вітчизняні.

— До речі, кажуть, що ви лобуєте більше інтереси дніпропетровських підприємців, аніж закарпатських... Як можете прокоментувати таку версію?

— Це безпідставні зауваження. Для мене всі вітчизняні інвестори однакові. Головне, щоб люди одержали робочі місця, а регіон — надходження до бюджету. Тому я наполягаю на тому, щоб зробити цей благодатний, екологічно найчистіший край туристичною Меккою. Природа для цього створила всі умови. Нам залишилося оголосити Закарпаття національним парком.

Січень, наприклад, показав, скільки у нас «паломників» — вони йдуть по красу, здоров'я, по враження від катання на лижах. Ось я був у Воловці, зайшов у кафе, запитував людей, звідки вони: Москва, Мінськ, Східна Україна — всі приїждять, милуються Карпатами. Треба облаштувати туристичний бізнес, готельний, громадське харчування, налагодити виробництво продуктів, розлив мінеральної води, надати поштовху відродженню народних промислів. Усе це приверне ще більше людей до нашої перлини. Адже вважає, наш середній клас бажав відпочивати в Україні. Люди з достатком уже ситі закордоном. Він обриднув своїми огірками в оцті, незрозумілою мовою, своєю екзотикою — і кухні, і клімату, і побуту. Скільки таких, хто об'їздив горнолижні курорти Словаччини, Швейцарії, Австрії. А на Закарпатті — краще, ближче до душі і серця. Але для людей треба створити відповідні зручності, бо вони вже не хочуть жити в чотиримісних номерах та їсти холодні макарони. Ось вам і ніша для інвестицій!

— Геннадію Геннадійовичу, на жаль, Закарпаття щовесни опиняється в скрутному становищі через повені, небезпека повторення їх приголомшує людей... І, мабуть, розуміючи, що вирубування лісів завдало шкоди регіону на довгі роки, потенційні інвестори, і наші, і зарубіжні, не поспішають вкладати кошти в туризм...

— Знаєте, торік плавали і Париж, і Німеччина, і Польща, і Словаччина, і Угорщина... То що, там не розвивають туристичний бізнес тепер? Це нісенітниця. В Європі відбуваються певні процеси, їх треба вивчати спільно науковцям усіх європейських країн, щоб усім разом зрозуміти їхню природу. Ось, наприклад, торік, коли в липні в Центральній та Східній Україні була 40-градусна спека, над Закарпаттям — холодний фронт, хмари з дощами, котрі ніяк не могли подолати гарячий фронт. Тоді вихлюпнулася річна норма опадів, і хмара пішла на Івано-Франківську, Львівську області, на Польщу, де затопила цілий район, загинуло 50 чоловік.

І справа не у вирубках лісу. Академія наук серед сотні чинників зміни клімату, що справляють комплексний вплив, одним із них називає вирубування лісів. Але стверджувати, що тільки в цьому проблема — то дилетантство. Та й нема вже масового безконтрольного, необґрунтованого вирубування лісів. Нині в області діють 11 основних лісокористувачів, котрі ведуть глибоку переробку деревини. Діє закон, яким заборонено вирубувати ліси нижче як 1100 метрів, а також на схилах. Міністерство економіки України дає ліміт на вирубування лісу в 30 разів менший, ніж це було колись. Так, ліс не слід бездумно вирубувати. Я заборонив вивезення кругляку, закрили близько 400 пилорам, котрі незаконно працювали на території області. Розформовано комісію з видачі ліцензій на вирубки, вона входила до облдержадміністрації. Тепер діє комісія з розподілу лісових масивів для користувачів. До комісії входять депутати обласної ради, депутати Верховної Ради, громадські організації, партії. Дозвіл на користування лісовими масивами дається на конкурсній основі. При цьому мають бути дотримані дві вимоги: товарне виробництво, а не вивезення кругляку, і відтворення лісу. Виконати їх можуть тільки потужні деревообробні комбінати.

Ліс, як і все живе, має свій термін життя. І старі дерева треба використати розумно, доки вони не перетворилися на труху, щоб не втратити зовсім. Отож є 11 основних лісокористувачів. За ними контроль такий — і Міністерство екології та природних ресурсів, і управління охорони праці, і управління лісового господарства, і громадські організації... І, ой, Господи Боже мій...

—...Що краще займатися іншим бізнесом...

— Так, туристичним. І його переваги і принади в центрі Європи я вже вам повідав.

— Дякую за інтерв'ю.

Бесіду вела Вікторія СВІТЛАНОВА.

Затверджено Рішенням № 1 ІІІ (чергового) З'їзду Політичної Партії «Яблуко» від 12 січня 2002 року
в. о. Голови Політичної Партії «Яблуко» Перший Заступник Голови Політичної Партії «Яблуко» Бродський М. Ю.

Передвиборна програма Політичної Партії «Яблуко»

Ти знаєш, що ти Людина?
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя — єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

Більше тебе не буде...
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди —
Добрі, ласкаві й злі.

Сьогодні усе для тебе —
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба —
Гляди ж не просни!

Бо ти на землі — Людина,
І хочеш того чи ні —
Усмішка твоя єдина,
Мука твоя — єдина,
Очі твої — одні.

/Василь СИМОНЕНКО/.

На виборчих ділянках зафіксовано порушення

Актуально

Щоправда, стосуються вони по-ки що протипожежного забезпе-чення. Які саме, нам пояснив на-чальник Головного управління Державної пожежної охорони Гри-горій Рева.

— На основі ст. 2 Закону Украї-ни «Про пожежну безпеку» за до-держанням протипожежного режи-му в приміщеннях діляниць мають стежити голови виборчих комісій, — зазначив Григорій Васильович.

— Ці об'єкти перебувають під по-стійним контролем органів держав-ного пожежного нагляду, і перевір-ки їх протипожежного стану здій-снюються щорічно.

З початком виборчої кампанії вогнеборці додатково здійснюють протипожежні обстеження об'єктів,

де будуть розміщені виборчі дільни-ці. За результатами перевірок керів-ником об'єктів та головам виборчих комісій вручено приписи для усу-нення недоліків у протипожежному захисті вказаних приміщень.

Загалом, на понад 30 тисячах об'єктів, які будуть задіяні під час виборів, інженерно-інспекторським складом Держпожнагляду проведе-но більш як 50 тисяч протипожеж-них обстежень та перевірок.

Органами Державного пожежно-го нагляду до виконання запропо-новано понад 220 тисяч протипо-жежних заходів.

Найгірше їх реалізують у Луган-ській, Чернігівській, Харківській, Львівській областях.

На майже п'яти тисячах об'єктів, де створено виборчі дільниці, елек-трогосподарство не відповідає тех-нічним вимогам.

На 1300 об'єктах шляхи евакуації не приведено у відповідність до ви-мог протипожежних норм і правил. Найгірше ці питання розв'язуть у Харківській, Вінницькій, Микола-ївській, Донецькій, Луганській об-ластях.

Майже дев'ять тисяч діляниць були недостатньо або зовсім не укомплектовані вогнегасниками. У ході перевірок органи Державного пожежного нагляду приймали від-повідні адміністративні санкції та здійснювали запобіжні заходи. Так, за порушення та невиконання вста-новлених правил пожежної безпеки притягнуто до адміністративної від-повідальності три тисячі посадових осіб. Тимчасово, до усунення недо-ліків, заборонено експлуатацію по-над чотирьох тисяч приміщень.

Записав
Олег КОБЕРНИК.

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Про організаційні заходи з підготовки об'єктів права державної власності до приватизації

З метою узгодження діяльності органів виконавчої влади у процесі підготовки об'єктів права державної власності до приватизації, а також забезпечення надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна у запланованих обсягах *постановляю*:

1. Кабінету Міністрів України щороку протягом місяця з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України забезпечувати передачу органами виконавчої влади, уповноваженими управляти державним майном, об'єктів права державної власності, що підлягають приватизації, органам приватизації в обсязі, який повинен відповідати запланованому на відповідний бюджетний період обсягу надходжень коштів від приватизації державного майна до Державного бюджету України.

2. Органам виконавчої влади, уповноваженим управляти державним майном:

а) подавати Фонду державного майна України у 2002 році до 1 квітня, а з 2003 року — до 1 лютого року, що передує відповідному бюджетному періоду, пропозиції щодо формування переліків об'єктів права державної власності, приватизацію яких планується розпочати у відповідному році, виходячи з реального стану підготовки зазначених об'єктів до приватизації;

б) здійснювати аналіз можливих соціально-економічних наслідків приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, включених до переліку об'єктів права державної власності, приватизацію яких планується розпочати у відповідному році, і подавати Фонду державного майна України результати такого аналізу. Фонду державного майна України забезпечувати узагальнення результатів здійсненого аналізу та до 1 вересня року, що передує відповідному бюджетному періоду, подавати Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції щодо приватизації зазначених підприємств;

в) забезпечувати внесення до Фонду державного майна України у 2002 році до 1 травня, а з 2003 року — до 1 березня року, що передує відповідному бюджетному періоду, проектів планів-графіків передприватизаційної підготовки об'єктів права державної власності;

г) здійснювати заходи з передприватизаційної підготовки об'єктів права державної власності, виходячи, насамперед, з необхідності підвищення їх інвестиційної привабливості.

3. Фонду державного майна України, Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції України разом з іншими органами виконавчої влади, уповноваженими управляти державним майном, складати прогноз надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна у відповідному бюджетному періоді, виходячи з аналізу виробничо-технічного та фінансового стану об'єктів права державної власності, продаж яких планується здійснити у відповідному році.

4. Міністерству фінансів України та Фонду державного майна України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України забезпечувати розрахунок та узгодження надходжень, очікуваних від приватизації об'єктів права державної власності, з прогнозними показниками Державного бюджету України.

5. Кабінету Міністрів України: підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти про внесення змін до Законів України «Про приватизацію державного майна» та «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» щодо скорочення переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації;

розробити та затвердити порядок складання прогнозу надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна;

привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
19 березня 2002 року.
№ 267/2002.

Думками сильні, духом вільні, спільною працею багаті

Магістраль

Живемо у знаковий час. Приємно те, що безліч доказів цього — на залізничному транспорті України. За рахунок ефективної, професійної та системної роботи «Укрзалізниці» покращуються техніко-економічні показники сталевих колій. Отже, збільшуються гривнені потоки у галузеву скарбницю, дзвенить добра зароблена копійчина у кишенях півмільйонної когорти залізничників. За давньою традицією на початку року ми, журналісти, які пишуть на транспортну тематику, намагаємося обґрунтовано підсумувати обсяг зробленого «чавункою» щодо підйому економіки держави протягом попереднього часу.

У розмові з першим заступником генерального директора «Укрзалізниці» Юрієм ФЕДЮШИНИМ вдалося обговорити не тільки причини добрих змін у конкретних справах, а й порівняти, як казав поет, «век нынешний и век минувший» українських магістралей.

— Розвиток залізничної галузі з травня 2000 року, — наголосив Юрій Михайлович, — відзначається доброю динамікою. Саме з призначенням на посаду генерального директора «Укрзалізниці» Георгія Кірпи на терені магістралей відчулися позитивні зрушення. На чолі галузі став професіонал, який вмів бачити мету, ефективно окреслює її перед однодумцями, чітко й відповідально діє задля того, щоб плани мали реальне втілення у життя.

Факти — річ уперта. На початку 2000 року лещата бартеризаційних розрахунків з клієнтами, які велися часто-густо за програвшими для залізниць схемами, стиснули горло галузі так сильно, що остання ледь-ледь дихала. Ось і приклади: колишні керівники Донецької та Придніпровської магістралей — головних бюджетотворюючих підприємств залізничного транспорту — зробили велику помилку тоді, коли запровадили у розрахунках з вантажовідправниками бартерні операції. Частка останніх протягом деяких місяців сягала 80%. Сумний рекорд встановила Донецька залізниця: в ті часи бартеризаційна «задуха» у фінансово-економічній сфері магістралі не давала дихати їй на всі 100%. Цілком зрозуміло, що цього разу страждала єдина виробничо-технологічна структура всього залізничного транспорту України, адже, як відомо, значно знизився рівень доходної частини внутрішньогалузевого бюджету. Яка від цього «користь», сподіваюся, ви зрозуміли...

— **Головне для керівника — відчуття реальної ситуації, окреслення актуальних завдань для підлеглих...**

— А ще він має бути професійно підприємлим, творчо невгамовним, по-господарському ініціативним. Ці риси, які притаманні Георгію Миколайовичу, помічені на сміливість економічної думки і невичерпну душевну енергію, відкрили, як мовиться, друге дихання залізничному комплексу. Цивілізовані методи фінансових розрахунків — ось без чого будь-яка галузь економіки приречена на загибель. Дії Георгія Кірпи як керівника «Укрзалізниці» були підтримані Президентом держави Леонідом Кучмою, урядом України. Саме тоді, коли «з рейок» було зметено практично всіх посередників, у «худому» галузевому гаманці ми, образно кажучи, залатали всі дірки. Завдяки «живим» грошовим надходженням погасили всі борги Держбюджету. Варто наголосити й на тому, що завдяки поглибленню й прискоренню реформування системи управління, впровадженню досконаліших організаційно-правових норм управління галуззю, орієнтування ба-

гатотисячного залізничного колективу на отримання позитивних виробничих результатів зрештою дало балансовий прибуток. Останній сприяв розрахунку за старі борги із зарплати, а згодом істотно інтенсифікація праці дала змогу підвищити зарплату. Ліквідовано борги із заробітної плати, значно підвищено її середній рівень. Якщо в 1999 році вона становила в середньому 240 грн. на місяць, то тепер цей показник сягнув 610 грн.

Після вдосконалення договірних відносин, які стосуються розрахунків із залізничними клієнтами, ми почали робити впевненіші кроки щодо контролю за фінансовими надходженнями. З'явилася можливість збільшити у 1,5 разу кількість коштів, які спрямовувалися на оновлення та переобладнання основних фондів транспортного комплексу.

Щоб об'єктивно висвітлити роль Георгія Кірпи у процесі підняття з колін залізничної інфраструктури, потрібно нагадати такі події. У стислі терміни після указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України», «Про стан залізничного транспорту України і засобах із забезпечення його ефективного господарювання» розроблено низку програм з оздоровлення фінансового стану залізниць. Це цілий комплекс заходів щодо збільшення доходів і скорочення витрат, економії енергоресурсів, зниження дебіторської та кредиторської заборгованості. Наголошую, що все це відбувається на основі дотримання чинного законодавства.

З появою прибутків за основну й допоміжну види діяльності у залізничників з'явилася можливість вкладати реальні кошти у закупівлю нових видів рухомого складу та потрібних запчастин для оновлення колійного, локомотивного, вагонного та пасажирського господарств тощо. Водночас коштів на істотне оновлення рухомого складу бракує (за підрахунками, щорічно потрібно витратити понад п'ять млрд. грн.). Оскільки рівень зношення локомотивів, пасажирських, вантажних вагонів та моторвагонного рухомого складу досяг 67%, треба було віднайти заходи, які сприяли б підтриманню наявних рухомих одиниць у належному стані. Тож галузева програма «Грошіма — гроші» надала другу молодість ветеранам локомотивного і вагонного «фронту».

Виставки, які ми організовували на терені станції Київ-Московський, переконливо довели, що кошти, вкладені у проведення капітально-відновлювальних ремонтів рухомого складу, повертаються сторицею. Відновлення, наприклад, одного

Генеральний директор державної адміністрації залізничного транспорту України Георгій Кірпа та його перший заступник Юрій Федюшин.

електропоїзда в умовах депо заощаджує 30% вартості заводського ремонту. Протягом минулого року на це з галузевого бюджету надано 359 млн. грн. Замовлення на виготовлення нових дизель- та електропоїздів, електровозів, пасажирських вагонів, дизель-двигунів і запчастин до них дали змогу звестися на ноги вітчизняній машинобудівній галузі. Це в 2,6 разу більше, ніж у 1999 році.

Отже, завдяки замовленням від українських залізниць створено міцну базу для нових видів рухомого складу. Водночас подовження терміну експлуатації залізничної техніки — це заощадження чималих сум у гривневому й інвалютному еквівалентах. Куди йде заощаджена «копійка»? На подальше оновлення інфраструктури галузі.

Саме технологія отримання «живих» грошей, які надходять до скарбниці, дозволила ліквідувати нерентабельні види діяльності підприємств, краще використовувати виробничі потужності, привести рівень кадрового потенціалу галузі у відповідність з фактичними обсягами експлуатаційної роботи.

— **Плани, як відомо, мрії досвідчених людей. Хотілося б на конкретному прикладі переконатися у тому, що вкладені кошти у розбудову галузевого господарства, так би мовити, віддячили сторицею.**

— Завдяки орієнтуванню на позитивні результати за рахунок якісного поточного ремонту вантажних піввагонів і цистерн (до яких у нас донедавна не доходили руки) отримали певну кількість експлуатаційного резерву. Крім того, прискорення обороту вантажних вагонів (з десяти діб у 1999-му до шести в 2000 році) дало можливість мати майже 21 тисячу вантажних одиниць шодоби. Отже, в «Укрзалізниці» з'явилася можливість перетворитися із боржника іновагонів (рухомий склад, який належить іноземним державам) на кредитора. Наші піввагони і цистерни мають попит у російських залізничників. Надання рухомого складу в оренду МПС Росії дало змо-

гу нам мати позитивне сальдо перед сусідньою країною в багатомільйонному еквіваленті (швейцарські франки).

Оновлений пасажирський рухомий склад прийшовся до душі більшості подорожникам. Наголошу на тому, що тарифи на пасажирські перевезення не підвищувалися. Залізничники заробляють за рахунок надання додаткових послуг пасажиром і під час руху, і на терені вокзалних комплексів.

До речі, нові принципи фінансової політики «Укрзалізниці» допомогли у найкоротші терміни здійснити численні роботи з проектування та будівництва залізничних комплексів. Оновлення вокзалів у Львові, Коломиї, Івано-Франківську, Одесі, Севастополі, Сімферополі та на інших станціях довели, що галузевим фахівцям до снаги реалізація нових технологій виробничих процесів. А ось ще один яскравий доказ того, що вміємо добре працювати: оновлений протягом півроку вокзал станції Київ-Пасажирський — справжня окраса столиці — гордість півмільйонного загону залізничників.

Багатомільйонні витрати із залізничної скарбниці на покращення станційної та вокзальної інфраструктур — ще не всі завдання наших фахівців, які вдається поступово вирішувати.

— **Нешодавній діловий візит Г. Кірпи на промислові підприємства Кременчука, Харкова, Луганська та Донецька сприяв укладенню нових контрактів з виробництва рухомого складу і запчастин до нього. Успішне функціонування залізничної національної системи сприяє розвитку машинобудівної галузі держави.**

— Цілком згоден з вами. За мудрою логікою, роль грошей — у примноженні засобів щодо корисного служіння людям. Цікавий факт: частка замовлень «Укрзалізниці» на виробництво дизель-двигунів для тепловозів на Харківському заводі ім. Малишева, дизель- та електропоїздів на ХК «Луганськтепловоз», електровозів на НВО

ЗАКОН УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Затвердити Загальнодержавну програму розвитку водного господарства (далі — Програма).

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

3. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний термін з дня набрання чинності цим Законом привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти, що стосуються виконання таких програм:

«Комплексна програма захисту від шкідливої дії вод сіль-

ських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2001—2005 роках та прогноз до 2010 року»;

«Комплексна програма розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь у 2001—2005 роках та прогноз до 2010 року»;

«Комплексна програма першочергового забезпечення сільських населених пунктів, що користуються привізною водою, централізованим водопостачанням у 2001—2005 роках і прогноз до 2010 року»;

«Програма комплексного

протипаводкового захисту в басейні р. Тиса у Закарпатській області на 2002—2006 роки та прогноз до 2015 року»;

«Національна програма екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води»;

2) при складанні проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік (починаючи з 2003 року) передбачати спрямування коштів, що надходять від збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту, у пов-

ному обсязі, на виконання заходів Програми, що фінансуються з Державного бюджету України на відповідний рік;

3) розробити і подати до Верховної Ради України проект закону України про Національний екологічний фонд;

4) розробити і затвердити порядок пріоритетного фінансування з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища загальнодержавних екологічних програм, які затверджені законами України.

4. Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним,

Київській і Севастопольській міським державним адміністраціям:

розробити до 2003 року, в межах своєї компетенції, відповідні заходи щодо виконання положень Програми;

під час розроблення проектів закону про Державний бюджет України і місцевих бюджетів передбачати у бюджетах необхідні кошти для забезпечення виконання цієї Програми.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
17 січня 2002 року.
№ 2988-III.

«Дніпропетровський електровозобудівний завод», пасажирських вагонів у концерн «Крюківський вагонобудівний завод» та інших підприємствах промислового комплексу становить 23% валового продукту машинобудівної індустрії. У такий спосіб «Укрзалізниця» допомагає підвестися з колін українському виробникові...

— **Будь-яка справа йде без надзусиль, якщо її доручено компетентній людині. Серед турбот генерального директора «Укрзалізниці» та його однодумців і клопоту про організацію благодійної діяльності...**

— Я переконаний, повагу серед людей будь-який керівник здобуває не висотою своєї посади, не красою звучання власного чина, а виявом розуміння, своїм співчуттям чужій біді та готовністю йти на допомогу страждальним від стихії. Та про все по черзі. З початку роботи Георгія Миколайовича на посаді генерального директора «Укрзалізниці» галузь сповна розрахувалася із бюджетними боргами та боргами до цільових фондів і залізниць, і інших підприємств, підпорядкованих «Укрзалізниці». Підприємства залізничного транспорту є одними з найбільших платників до бюджету України. До речі, у 2001 році до бюджетів усіх рівнів перераховано майже 2 млрд. грн. Статистика свідчить, що за рахунок відрхувань у Пенсійний фонд двоє залізничників забезпечують пенсією трьох людей похилого віку. Крім того, допомогою держави є безплатні залізничні рейси для школярів під час канікул.

Власним коштом залізниць протягом 2001 року побудовано та введено в експлуатацію 230 будинків для потерпілих від повені у Закарпатті. Не забуті й ветерани залізничного транспорту. Кожний з наших пенсіонерів отримує щомісяця 15-гривневу дотацію до пенсії з бюджету «Укрзалізниці». Будинок для ветеранів Львівської магістралі — це також яскравий доказ того, що благодійність — кредо кожного залізничника. Добродичність міряють не його величиною, а доброю волею, від якої благи діяння народжені. Дбаючи про людей похилого віку, не забуваємо й про дітлахів. Взявши під опіку школу-інтернат у Пуші-Водиці, «Укрзаліниця» започаткувала добру традицію щодо істотної допомоги малим сиротам. Тепер кожна магістраль плекає під своїм крилом стражденню юнь.

— **Цілком зрозумілим буде і наступне запитання. Деякі скептики вважають, що оздоровлення економіки залізничної галузі, вигоди оновлення її соціального життя беруть початок у підвищенні тарифів на залізничні перевезення.**

— Останнє підвищення тарифів на вантажні перевезення на 14,8% чималі прибутків, як це стверджують, не дали. Оскільки тарифи на пасажирські перевезення не підвищуються, ми були вимушені «перетягнути ковдру» задля фінансового забезпечення галузі на збільшення вантажної складової. Подальше недофінансування залізниць з державного і місцевого бюджетів унеможливить не тільки благодійність з боку залізничників, а й зведе нанівець активну модернізацію транспорту, реалізацію нових проектів і програм для загального підвищення ефективності роботи галузі. Нині цій справі допомагає застосування внутрішніх резервів, про які я вже згадував. Але цього замало. Треба забезпечити стабільні компенсаційні виплати з Держбюджету на покриття недофінансування від пільгових тарифів за перевезення, отримати додаткові субсидії з бюджетів усіх рівнів, залучити приватні інвестиції тощо.

Доцільно звернути увагу й на те, що «Укрзаліниця» ніколи не ініціювала випереджального зростання тарифів на перевезення вантажів і пасажирів. Ста-

тистичні показники свідчать, що ціни на продукцію, яка так потрібна для існування галузі, постійно випереджають темп підвищення залізничних тарифів. Ось яскравий приклад: за підсумками 2000 року через значне підвищення цін (у середньому на 20,8%) збитки залізниць становили понад 1 млрд. грн. Саме тому на початку 2001 року «Укрзаліниця» звернулася до Міністерства транспорту та Міністерства економіки України з пропозицією про підвищення залізничних тарифів до зростання рівня цін 2000 року. Очікувалося, що вжиття цього економічного заходу дасть можливість залізничній галузі додатково отримати 826 млн. грн. Та не так сталося, як гадалося. Згадані міністерства, на які покладено функції регулювання залізничних тарифів, проаналізувавши фінансово-економічні результати роботи сталемих магістралей у 2000 році, прийняли рішення дозволити «Укрзалізниці» збільшити тарифи на вантажні перевезення в середньому на 14,8%. У 2001 році доходи залізниць зросли на 588 млн. грн. (71% необхідної суми).

— **Та навіть такий незначний рівень підвищення залізничних тарифів викликав великий резонанс, зокрема в металургійній галузі.**

— Тариф на залізничні перевезення має врахувати все: від коливання світових цін на дизельне пальне до вартості одного погонного метра залізничної рейки, металопрокату тощо. Ось тут і криється відповідь на ваше запитання. Протягом 2000 року ціни на металургійну продукцію зросли: на рейки — на 14%, металопрокат — 21%, чавун переробний — 12%, а на сталевий лист — аж на 25%. Цей перелік можна продовжувати. Аби працювала галузь, протягом 2001 року «Укрзаліниця» придбала металопродукції на 138 млн. грн. Водночас за рахунок підвищення тарифів та перевезення виробів металургійної промисловості отримано 152 млн. грн. Тобто витрати металургів майже цілком компенсували залізничники.

— **Отже, позиція керівництва Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча (саме воно вийшло із зверненням до Президента України про сприяння зменшенню залізничних тарифів), м'яко кажучи, незрозуміла...**

— Збільшення залізничних тарифів, як ви, напевно, зрозуміли, — захід необхідний. Вказаному рішенням уряду передувало широке обговорення цього питання під час кількох засідань Консультативної ради з питань формування цінової політики у базових галузях країни. Це досить поважний форум, участь в якому беруть посадові особи Кабінету Міністрів України, Мінекономіки, Мінтрансу, Міністерства палива та енергетики, Державного комітету з підприємства, Антимонопольного комітету та інших організацій виконавчої влади нашої держави. Отож компетентне рішення приймали досвідчені фахівці. Саме члени Консультативної ради визначили, що позиція металургів щодо мораторію (відсторонення підвищення платежів, цін тощо у зв'язку з особливими обставинами) на тарифи є ніщо інше, як намагання забезпечити конкурентоспроможність власних підприємств за рахунок залізничної галузі.

За рішенням Консультативної ради коригування тарифів на вантажні перевезення здійснено диференційовано: залежно від частки транспортної складової у ціні продукції (наприклад, на перевезення відходів металургійного виробництва, золи, гранульованих шлаків тощо — тут значний рівень транспортної складової —тарифи залишилися без змін). І це, підкреслю, за умов збитковості перевезень цього виду сировини.

Гадаю, краще було б, якби ініціатори мораторію брали до уваги той факт, що скарбниця «Укрзалізниці» потерпає

від збитків на обслуговуванні пасажирських перевезень. На жаль, цей вид залізничної діяльності не виправдовує галузеві витрати. Внаслідок підвищення ефективності фінансово-економічної діяльності сталемих магістралей у 2000 році збитки зменшено на 642 млн. грн. Але економічний бар'єр ще завеликий: у 1,2 млрд. грн. оцінюють фахівці рівень витрат галузі на пасажирські перевезення. Між іншим, збитки від приміських перевезень становлять 624 млн. грн. Дотації з боку державних бюджетів усіх рівнів отримано лише 28 млн. грн. (2,3%).

— **Тим, хто веде полеміку із залізничниками про доцільність підвищення транспортних тарифів, перш ніж лобювати їх зниження на державному рівні, слід нагадати, що за часів колишнього Союзу тарифна складова у кінцевій ціні металу становила 3,7%, а нині — 2,2%. Різниця у 1,7 разу відчутна кожному.**

— Арифметика проста. Спробую переконати у доцільності підвищення тарифів. Офіційно встановлений розмір оплати за залізничні перевезення єдиний для всієї України. Нехай порахують прибічники металургійного лобі, скільки електроенергії та дизельного пального витрачається на карпатських перевалах і степових перегонах. Тариф такий самий, а собівартість різна: у гірській місцевості вантажні поїзди тягнуть чотири локомотиви... Регулювання потоків вантажних вагонів — це теж чималі витрати. Адже щоденно потрібно переганяти майже 1000 порожніх вагонів із Львівської залізниці на Донецьку. Витрати на «перекидання» колосальні. Чому про це не пам'ятати б металургам?!

— **Відомо, що за ініціативи «Укрзалізниці» в українській парламент задля захисту інтересів залізничників балотується дружний загін кандидатів у депутати — працівників сталемих магістралей. Яка мета таких політичних заходів?**

— Під час нашої з вами розмови не раз народжувалася думка про те, що інтереси галузі потрібно захищати на всіх рівнях державної влади. Саме тому нам слід підтримувати під час виборчої кампанії тих кандидатів у депутати, основні пункти програм яких мають реальне підґрунтя. Реформи заради добробуту кожного громадянина нашої держави мають продовжуватися. Оскільки це кредо прибічників блоку «За єдину Україну!», 15-ти кандидатам-залізничникам у депутати по багатомандатному виборчому округу за партійними списками по дорозі із «заєдинщиками», як їх називають мас-медіа.

Недарма у народі кажуть: разом люди думками сильні, духом вільні, спільною працею багаті. Знаковим, як на мене, є той факт, що список кандидатів у депутати від півмільйонного легіону залізничників очолює генеральний директор «Укрзалізниці» Георгій Кірпа. Це означає, що в разі обрання його та його однодумців до Верховної Ради, до парламенту придуть ті, хто реальними справами довів: законодавство має бути в руках громадян, які дбають про розбудову України як незалежної правової держави з розвинутою економікою. Впевнений, що у разі перемоги наших кандидатів на парламентських і місцевих виборах, ми збудуємо країну, в якій не буде голодних пенсіонерів та безпритульних дітей. Працівники сталемих магістралей з приходом на посаду генерального директора «Укрзалізниці» Георгія Кірпи переконливо довели, що можуть вдало вирішувати і власну долю, і долю тих, хто потребує реальної допомоги. Тож, обираючи до Верховної Ради наших кандидатів, ми захищаємо інтереси всієї держави. Пам'ятаймо — де спільно, там сильно.

Віктор ЗАДОРНОВ,

журналіст.

Фото автора.

Конкурентів перемагати якістю

Хай що б там не казали, а офіцер колишнім бути не може. Керівник фірми «Інвест-Сервіс» Олександр Буренко довів це своєю діяльністю. Розпочавши десять років тому бізнес, він застосував у діловому житті навички планування та оперативного забезпечення, набуті під час служби в армії. У його підприємства є й чітка, продумана стратегія розвитку, й тактичні напрашування її здійснення. Для підвищення рентабельності, приміром, на думку Олександра Васильовича, треба думати не про роздування цін, а в першу чергу розв'язувати проблему скорочення витратків. Або шукати шляхи їх компенсації. Так, доходи від магазину «Добробут», що належить «Інвест-Сервісу», повністю покривають видатки підприємства на утримання офісу. А стратегією діяльності фірми є створення довгострокових, взаємовигідних відношень з клієнтами. Що неможливо без гарантованої якості та стабільності поставок будь-якого виду товарів і послуг, які пропонує фірма.

«Інвест-Сервіс» — не просто інструмент для заробляння грошей. Вже первісно його створювали для працевлаштування військовослужбовців, які звільнилися в запас. Сьогодні вони становлять майже 45% співробітників фірми. Створення нових робочих місць —одна з основних цілей існування фірми. Діяльність її торкається різних галузей, але пріоритетною є оптово-роздрібна торгівля енергоносіями та пально-мастильними матеріалами. Зокрема, вона займається постачанням вугілля та газу населенню. Чотири АЕС, які є, (останню обладнано відповідно до світових стандартів), і газозаправна станція постачають паливом не лише приватних автомобілістів, а й розташовані поблизу сільгосппідприємства. Власний автопарк дає можливість доставляти товар

безпосередньо замовнику. В самій Голії Пристані відкрито вже згаданий продовольчий магазин. Асортимент товарів цілком пристойний і ціни прийнятні. Взагалі, фірма працює таким чином, щоб якнайповніше задовольнити запити мешканців району. Для цього, крім уже названих підрозділів, відкрито станцію технічного обслуговування автотранспорту, що надає широкий спектр послуг, кафе, до слова, дуже затишне.

Тісне співробітництво з міською владою дає можливість раціонально і своєчасно розподіляти кошти, що їх виділяє фірма на спонсорських засадах. Зокрема, фірма брала участь у фінансуванні ремонту міського газопроводу, свого часу взяла шефство над голопристанською футбольною командою і середньою школою №1. Втім, офіційно закріплене шефство не заважає керівництву фірми допомагати іншим трьом міським школам, дитячій спортивній школі, міському товариству пенсіонерів, району, станції юних натуралістів, міському відділу культури. Список можна продовжити. Окремо варто назвати ветеранів ВВВ, допомагати яким глава «Інвест-Сервісу» Олександр Буренко, член правління Всеукраїнського фонду соціального захисту військовослужбовців, вважає своїм обов'язком.

Якість товарів і послуг, які реалізує фірма, фінансова дисципліна і акуратність поставок, цивілізована манера ведення справ створили певну репутацію фірми серед клієнтів і партнерів. Збереження її є одним з пріоритетів для співробітників «Інвест-Сервісу» і Олександра Буренка, котрий не з чуток знає, що таке честь. І ділова, і офіцерська.

Антон ДМИТРЕНКО.

СУСПІЛЬСТВО

Коментар

Одіссея Юлі Сойкіної

Днями маленькій кіровоградці Юлі Сойкіній, яка потребує тривалого лікування за кордоном, зробили чергову операцію у Німеччині. Ось що розповів у цьому зв'язку керівник Міжнародного благодійного фонду «Україна», народний депутат України Ігор Федорович ШАРОВ.

— *Ігоре Федоровичу, Міжнародний благодійний фонд «Україна», який ви очолюєте, безпосередньо причетний до поїздки і лікування в Німеччині української дівчинки Юлі Сойкіної. З чого почалася ця історія для вас особисто?*

— Зі знайомства в Кіровоградському обласному дитячому і юнацькому центрі з Юліною бабусею, яка прийшла на зустріч зі мною як народним депутатом України і головою Міжнародного благодійного фонду «Україна». На її благальне прохання про надання допомоги на лікування трирічної внучки не можна було не відгукнутися. Я відвідав цю сім'ю, познайомився з Юлею — милим, розумним дитям, вислухав стражденні розповіді її рідних.

У Юлі від народження недорозвинені кінцівки рук, немає деяких пальчиків, а ті, що є, — зрослися.

Об'їхавши кілька клінік, мама дівчинки, Наталія Сергіївна, з'ясувала, що Юліні ручки можна виправити за допомогою хірургічного втручання. Таку операцію можна було зробити лише за кордоном, зокрема в Ізраїлі. Але де було взяти кошти на лікування, перебування у медичному закладі, проїзд? Адже все це коштувало дуже дорого.

— На душі стало ще важче, — з боєм розповідала Наталія Сергіївна. — Адже одна справа сподіватися та вірити у диво, і зовсім інша — знати, що воно можливе, однак недоступне.

— *Як же вдалося пересилити ці, здавалося б, непереборні обставини?*

— Завдяки спільним зусиллям нашого фонду, зокрема його відділення у ФРН, та німецьких хірургів. Коли я звернувся до Гельмута Якобсхедера, який очолює німецьке представництво благодійного фонду «Україна», з проханням дізнатися про можливість лікування Юлі у Німеччині, він з'ясував, що найкраще підходить для цього спеціальна клініка хірургії природної аномалії рук у місті Брауншвейг під Ганновером. Фахівці прийшли до висновку, що випадок дуже складний, потрібно кілька операцій.

— *Крім сучасних медичних, мабуть, постали і проблеми організаційні та фінансові?*

— Лише один день у клініці, де мала лікуватися Юля, коштує 500 німецьких марок. Сума, яку треба було заплатити за перший етап лікування, становила 50 тисяч марок. Разом з Гельмутом Якобсхедером ми вирішили спробувати ці кошти зібрати. В Україні звернулися насамперед до членів партії «Трудова Україна». І знайшли у багатьох із них підтримку. Фонд взявся за розв'язання всіх організаційних питань, пов'язаних з оформленням відповідних документів та забезпеченням проїзду.

— *А як зустріли маленьку україночку в Німеччині?*

— Тут було створено міні-фонд «Юля». По всьому Брауншвейгу вивісили плакати з фотографією української дівчинки та закликм до допомоги. Про Юлю регулярно розповідали газети. Тож невдовзі про неї, її біду знали всі жителі двох німецьких містечок — і того, поряд з яким розташована лікарня, і того, в якому мешкає пан Гельмут. І відгукнулися на чуже горе, як на своє. Допомога надійшла і від місцевої громади, і від добровільної пожежної команди, і від спортивної спілки та спілки ремісників і цеглярів, від багатьох громадян ФРН.

Взялися за свою справу і німецькі лікарі. Це їхні золоті руки творять нові руки для Юлі.

Під керівництвом доктора Нілса Бенарта уже проведено шість операцій, в тому числі одну з них зовсім недавно — 11 березня цього року.

— *Які їх результати? Як почуває себе дівчинка?*

— Її мама Наталія Сергіївна повідомила по телефону, що операція пройшла успішно. Лікарі запевняють, що все йде добре. Тішить і добрий настрій Юлі. Уже через кілька годин після операції вона гуляла по лікарні, широко дякувала лікарям і всьому медперсоналу. До того ж німецькою. Шестирічна дівчинка легко опановує мову країни, в якій лікується.

— *А де тепер Юля?*

Нині, після тижневого перебування в клініці, дівчинка разом з мамою перебралися до міста Рінтельне, в якому проживає пан Гельмут Якобсхедер. Після кожної чергової операції його сім'я забирає українських гостей до себе. Будуть ще операції. І всі, причетні до цього, впевнені: одіссея Юлі Сойкіної завершиться успішно.

2 Один день у клініці коштує 500 німецьких марок

СУСПІЛЬСТВО

Фахівців зв'язку «кують» на Кузнечній

Що з цим вузом, розташованим на вулиці Кузнечній в Одесі, не може зрівнятися жодний інший не тільки в цьому місті, а й загалом в Україні, — то це безперечно. Адже він, на відміну від решти, — чистої води монополіст. Тобто є єдиним вищим навчальним закладом країни, де готують фахівців з усіх телекомунікаційних спеціальностей. Отож і виходить: куди в галузі зв'язку та інформатизації не кинь — у випускника цього вузу «влучиш»: близько 80 відсоткам працівників галузі дав він путівку в життя. А коли в конкретних цифрах — то це близько 40 тисяч фахівців. Антимонopolний комітет, правда, проти такої монополізації підготовки кадрів для доволі широкої й важливої сфери нічого не має. А Держкомзв'язку та інформатизації України, споріднені з ним відомства, — обома руками «за». Бо, вважають, то лиш сприяє високому рівню знань та вміння фахівців, а це — найголовніше. Й коли влітку минулого року Одеській державній академії зв'язку було надано статус національної, то він, отой статус, таки справді засвідчив загальнонаціональне значення вузу як кузні кадрів для цілої вітчизняної галузі, й не тільки для неї.

Нещодавно в стінах академії висадився чималий «десант» керівників та фахівців галузі зі столиці країни на чолі з головою Держкомзв'язку та інформатизації Станіславом Довгим, аби разом з керівництвом вузу, його професорсько-викладацьким складом обговорити проблеми подальшого підвищення рівня підготовки кадрів, виходячи з перспектив розвитку галузі. Водночас колективові вузу було представлено нового ректора — Петра Воробієнка. Власне, представляли його лиш у новому статусі, бо Петро Петрович — сам випускник цього вузу, пропрацював тут десятки років, перед цим обіймав посаду проректора з наукової роботи. Авторитет його в колективі сталий і високий, бачення завдань — ясне й глибоке. Бесіду з новим ректором Одеської національної академії зв'язку професором Петром ВОРОБІЄНКОМ ми почали саме з запитання стосовно вищезгаданого монополізму.

— Чи не заважка, пане ректоре, «шапка Мономаха», адже, монополізувавши, по суті, підготовку кадрів для галузі, взяли на себе й відповідальність подвійну? Тепер уже нема на кого кивати, коли хтось там десь спіткнувся, виявився не на висоті.

— Якраз з огляду на відповідальність і прагматично робити все від нас залежне, аби наші випускники не спотикалися. Продовжуючи традиції заснованого ще в 1930 році Одеського електротехнічного інституту зв'язку, на базі якого дев'ять років тому й було створено академію, спираємося, так би мовити, на два крила: активно розвиваємо науково-дослідну роботу, прилучаючи до неї студентів, та удосконалюємо, тісно зв'язуючи з практикою, з вимогами дня й навіть випереджаючи їх, навчально-виховні процеси. Ось зайдіть на наші кафедри, в якусь із численних наукових лабораторій, до науково-дослідного центру електромагнітної сумісності та радіочастот, науково-інженерного центру телекомунікацій, науково-дослідного центру поштового зв'язку «Індекс» — скрізь побачите поряд з докторами й кандидатами наук, науковими співробітниками та аспірантами і студентів. У багатьох з них це потім вливається в серйозні наукові доповіді й повідомлення, що мають і те-

оретичне, і практичне значення. Враховуючи те, що сучасні засоби зв'язку будуються на базі мікропроцесорної та електронно-обчислювальної техніки, в академії на всіх кафедрах фундаментальних, професійно орієнтованих та спеціальних дисциплін створено класи сучасних ЕОМ — у нас нині функціонує близько 500 персональних електронно-обчислювальних машин, для їх ефективного використання створено багато унікальних програм. В академії є технічний центр, де студенти мають змогу працювати на комп'ютерах, користуватися розмножувальною технікою, входити до мережі Інтернет, одержувати інші послуги зв'язку. Водночас з фаховою підготовкою чималу увагу приділяємо культурологічній освіті: до навчальних планів включено ряд гуманітарних курсів, популярними є факультативні лекторії у рамках діяльності створеного в академії Центру гуманітарної освіти і виховання.

— Давайте, Петре Петровичу, уточнимо: фахівців з яких спеціальностей готує академія?

— Будь ласка. Це — телекомунікаційні системи і мережі, інформаційні мережі зв'язку, комплекси радіозв'язку, радіомовлення і телебачення, поштовий зв'язок, автоматизація управління технологічними процесами, економіка під-

Голова Держкомзв'язку С. Довгий представляє присутнім нового ректора ОНАЗ П. Воробієнка.

приємств, менеджмент організацій. Обирай, як то кажуть, до свого смаку. Не тільки з огляду на спеціальність, а й щодо термінів навчання та статусу випускника: готуємо і молодших спеціалістів, і бакалаврів, і спеціалістів, і магістрів. Мало того, останніми роками вдалися до практики подовженої та скороченої форм підготовки фахівців. Що це означає? Подовжена — це коли учні старших класів загальноосвітніх шкіл, завершуючи повну середню освіту, водночас виконують, за спеціальним графіком, програму першого курсу академії. Тобто учень є одночасно і студентом. А скорочена форма — це підготовка фахівців з числа абітурієнтів, що мають середню спеціальну освіту за обраним фахом, одержану в технікумах, коледжах, і які приймаються на навчання на другий чи, за заочної форми, третій курс академії.

— Отже, один вуз — і ціла галузь. До того ж вуз цей — в Одесі. Чи їдуть сюди абітурієнти з Полісся й Карпат, Донбасу й Слобожанщини?

— Хто бажає, той їде. Селиться в одному з наших шести гуртожитків, вчиться. Ну а декому й не обов'язково їхати

до Одеси. Бо ж маємо у складі академії, окрім семи одеських факультетів та Одеського електротехнікуму зв'язку, ще й Київський інститут зв'язку, а також відділення у Харкові, Львові й Сімферополі. А стосовно перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців галузі зв'язку (чому надаємо виняткової уваги), то тут на основі власного Інтернет-вузла створили й впровадили систему дистанційного навчання, яку поширюємо й на заочну форму. Основна її особливість — надання можливостей навчатися того, чого бажає студент, і там, де йому зручніше, — вдома, в офісі, лабораторії, читальній залі тощо. До його послуг — віртуальна бібліотека, віртуальні лабораторні роботи, відео/аудіо лекції, цілодобові консультації електронною поштою тощо. Система дистанційного навчання дуже перспективна, хоча не все тут поки що й врегульовано. Потрібні передусім відповідна правова база, технічні можливості, комп'ютерні програми. Дистанційна система дає змогу, з одного боку, повніше й результативніше використовувати солідний науково-викладацький потенціал академії — маємо ж близько 50 професорів та докторів наук, понад 200 доцентів та кандидатів наук, а з другого — залучити до глибокого оволодіння професією якомога більшу кількість працівників галузі та бажаючих.

— Як мені відомо, вченою радою академії щойно ухвалена концепція розвитку вузу на чотири наступні роки. То суто внутрішній документ?

— Я б так не сказав. Хоча б тому, що в його розробці брали активну участь не тільки науковці, викладачі академії, а й практики, зокрема голова Держкомзв'язку та інформатизації України Станіслав Довгий, директор Одеської дирекції ВАТ «Укртелеком» Сергій Коротич, ще кілька авторитетних фахівців. Концепція, отже, тісно пов'язана з галузевими проблемами, спрямована на їх розв'язання. Вкажу лиш на деякі основні завдання: розробка і впровадження в галузі нових систем і технологій; введення, з огляду на потреби галузі й суспільства, нових спеціальностей; створення філій і відділень академії у різних регіонах країни; стимулювання молоді наукової еліти галузі; активне сприяння розвиткові інформаційних структур регіону, в якому розташовані; захист інтересів країни в галузі телекомунікацій на міжнародному рівні... Кожний з цих напрямів, у свою чергу, можна конкретизувати. Маємо намір ініціювати — аби далі удосконалювати навчальний процес та підносити рівень наукових розробок — створення на базі існуючих факультетів та наукових підрозділів низки спеціалізованих інститутів (у складі академії, звичайно), що матимуть тісні зв'язки з підгалузями й працюватимуть і на їхні потреби, і на потреби суспільства загалом.

— Що ж, хай вам щастить у ваших задумах.

Матеріали сторінки підготував
Георгій ВОРОТНЮК.

Новим вимогам — відповідні кадри

— Ніхто, напевне, не перечуватиме, що наша галузь відіграє стратегічну роль у всіх сферах українського суспільства, її ефективна робота є, чималою мірою, запорукою стабільного розвитку держави, гарантом повноцінної реалізації можливостей, що їх відкриває інформаційна цивілізація. Із задоволенням можемо констатувати, що маємо сьогодні потужний кадровий потенціал галузі — понад чверть мільйона працівників. Щороку цей загін поповнюють близько півтори тисячі молодих фахівців, що здобули освіту у вищих навчальних закладах, передусім — в Одеській національній академії зв'язку. Професійна діяльність працівників галузі спрямована на розвиток національного ринку послуг зв'язку, розбудову в Україні інформаційного суспільства, впровадження високих технологій, підвищення авторитету і конкурентоспроможності держави у світовому інформаційному просторі. До якого, власне, ми прагнемо увійти не провінційними сіромахами, а маючи певні набутки і в науці, і в практиці. Доречно у зв'язку з цим згадати зовсім недавно по-

дію: проведення в Києві у січні нинішнього року спільного засідання підкомітету № 3 Комітету з питань співробітництва між Україною та Європейським союзом. У його рамках відбулися й пленарні слухання з питань телекомунікацій, в яких узяла участь робоча група Держкомзв'язку. Під час обговорення співпраці з таких питань, як, скажімо, реструктуризація сектору телекомунікацій в Україні, розвиток інформаційного суспільства, готовність нашої країни до так званої цифрової доби, та інших аспектів галузі зв'язку й сфери інформаційно-комунікаційних технологій провідні європейські фахівці не могли не відзначити, що ведемо ми переговори не з порожніми, як то кажуть, руками — в нашій країні є ґрунт, на якому можна будувати співпрацю із західними партнерами. Досить зазначити, що галузь останнім часом динамічно розвивається, темпи тут доволі високі, а інвестування операторами різних форм власності зросло за рік у два з лишком рази. Отже, розширюється й подальші можливості.

Саме з огляду на це представницька делегація у скла-

ді керівників та фахівців Держкомзв'язку та інформатизації України, ВАТ «Укртелеком», УДППЗ «Укрпошта», ЗАТ «Утел» здійснила останнім часом кілька робочих поїздок до Вінницької, Житомирської, Рівненської, Волинської, Хмельницької, Одеської і Кіровоградської областей, аби на місцях обговорити нагальні питання розвитку зв'язку та сфери інформатизації у кожному з регіонів, координації своєї діяльності з органами місцевої влади. Підписано протоколи намірів, де зазначено конкретні заходи, що їх маємо спільно здійснити, терміни їх виконання, джерела фінансування тощо.

До чого я все це веду? А до того, що перед фахівцями галузі скрізь — і на загальнодержавному, і на регіональному рівнях — постають нові, доволі складні, завдання. Бачимо й недоліки, що їх маємо активніше й результативніше усувати: повільними ще є темпи лібералізації ринку послуг, потребує прискорення модернізації вітчизняного виробництва засобів зв'язку, «кульгає» вітчизняне програмне забезпечення, не повною мірою використовується можливість інвести-

Коментар голови
Держкомзв'язку та
інформатизації України
Станіслава ДОВГОГО

ційних програм... Саме за здатністю розв'язувати новітні завдання, усувати наявні недоліки й поціновується кожен працівник галузі.

І Одеська національна академія зв'язку, зауважу із задоволенням, прагне поставити нам саме такі кадри. Водночас на її базі налагоджено масову перепідготовку, підвищення кваліфікації працівників, виходячи з сучасних вимог: щороку через відповідний факультет цього вузу поповнюють, оновлюють свої знання понад 500 осіб. Причому заняття тут ведуть викладачі, які здобули підготовку в провідних навчальних закладах Великої Британії, Німеччини, Нідерландів, Швейцарії. Відповідно — найсучаснішими засобами зв'язку — оснащено базу навчального центру. Всіляко прагнемо підтримати активні методи навчання, зокрема, дистанційне, тренінг-семінари тощо. Задля всього отого поліпшуємо фінансування академії — нині воно збільшилося майже на 40 відсотків. Перспективи розвитку галузі мають надійно підкріплюватися перспективною кадровою політикою — саме в цьому вбачаємо запоруку успіху.

Степова дивізія. Отаман Блакитний

Історія вчить нащадків

Заможний (25 десятин землі) ганнівський селянин Юрій Семенович Пестушко з дружиною Олександрою поклали собі за мету вивести в люди всіх своїх сімох дітей. І успішно впоралися із задумом. Дівчата Поліна, Віра, Уляна росли панночками-гімназистками. Вчилися в Кривому Розі, приїздили на вакації, фліртували з місцевими хлопцями.

Нас мама жаліли, а самі дуже багато працювали

«Ми, правда, мали служницю і строкових робочих, але тато вставляв раніше їх, ще до сходу сонця, і поки робочі спали, напували і годували коней, а мама, ще доки розвидниться, кінчали варити в печі обід. Лягали мати спати пізно, бо прями і в'язали при каганці і керосиновій лампі», — згадувала Віра Пестушко.

Хоча мати й не силувала дівчат до печі чи польових робіт, вони не цуралися мозолів, а навіть пишалися ними, не кажучи вже про суто дівочі заняття — шитво, в'язання тощо.

Хлопці, а їх було четверо, також змалку знали чи не всі таємниці селянського господарства. Вміли, як кажуть, і волам хвости крутити, і навесні до копійки вирахувати прибуток. Кость, наприклад, ще в двокласній школі виявив непересічні здібності до математики. Закінчивши школу, вступив до Олександрівського механіко-технічного училища (тепер Запорізький технічний університет).

Але викладач математики не злюбив хлопця, бо той часто ставив запитання, на які вчитель не завжди міг відповісти. А студент по гарячих слідах пояснював аудиторії те, чого не знав ментор.

Зрештою, хлопець одержав переекзаменовку, яку успішно склав восени. Не вдаючись до з'ясування стосунків, Кость того самого вечора прийшов до помешкання свого кривдника і побив усі вікна. Другого дня золосився добровольцем на фронт, бо вже вирувала світова війна. Йшов 1915 рік.

Ще один син, Федір, його «шкільні роки» припали на часи боротьби за незалежну Україну, згодом також одержав освіту, бо 1947 року видав книжку «В херсонських степах», де й оповів про свою «школу» та про «вчителів», котрі... в ній викладали під командою його старшого брата Костя. Тобто, він ще в підлітковому віці став до лав Українського повстанського війська.

Вплив брата Костя був незаперечний, бо той, відвоювавши два роки на фронтах, уже офіцером і георгіївським кавалером повернувся до рідної домівки. Очевидно, мав сформовані політичні погляди. Він ухилився від денікінської мобілізації, а зачувши 5 травня 1920 року про більшовицьку, одразу на чолі загону новобранців прибув до збірного пункту в Криворізькому військкоматі. 10 травня на стройовому огляді, після отримання зброї, молодь збунтувалася. Нейтралізували гарнізон, знищили ЧК, радянські установи. Одне слово, Кривий Ріг підпорядкувався Директорії. Треба думати, блискучу операцію вдалося провести завдяки раніше розробленому детальному плану. Отже, задум визрів не спонтанно, а втілювся після довгої свідомої підготовки. На користь припущення свідчить швидке створення штабу, контррозвідки, інтендантства. Цей день повстання став днем народження Степової дивізії, яка згодом налічувала, за різними джерелами, 12—20 тисяч багнетів.

Хочеться збагнути, де взялося стільки «бандитів»

Ось і хочеться збагнути, де взялося стільки «бандитів» у невеличкому тоді Кривому Розі та малолюдних Петрівському, Долинському, Новгородківському районах, якщо це винятково «куркульські синки», то яким заможним мав бути цей край, коли народив стільки куркулів. Мовиться про один повстанський загін. А скільки ще «куркулів» було у Григор'єва, Махна, коли їхні армії часом досягали 40—80 тисяч бійців? Про це писали радянські джерела. Можливо, вони, щоб підкреслити значимість пе-

ремоги, завищували сили противника? Але такі цифри наводять і антирадянські автори. Гадаю, неупередженому читачеві зрозуміло, що цей рух був не класовим, а національним. Адже влилися туди люди з різних верств населення.

Та повернімося до особи Костя Пестушко, якого повстанці спочатку назвали Степовим, а згодом, з конспіративних мотивів, Отаманом Блакитним, і який очолив цю дивізію. Про що говорить факт, коли старші і за чином, і за віком чоловіки коряться простому парубкові? Та про його особисті високі якості, про сміливість, рішучість.

Спогади сучасників свідчать, як молодий командир не раз у критичні хвилини боїв з'являвся в найгарячіших місцях. Із укриття чвалом вилітала четвірка коней-змійв. Метрів за тридцять від ворога круто розверталося, а з тачанки густо били два кулемети. За одним із них обов'язково був Кость, у такий спосіб схилиючи шальки бою на свою користь.

Однак мало лише сміливості, щоб стати на чолі люду. Треба вміти знаходити спільну мову і з загалом, і з окремими особами. Цим, очевидно, відзначався Блакитний, бо письмові згадки подають його добрим організатором. Учасник визвольного руху Михайло Дорошенко, згадуючи об'єднання холодноярських сил, пише: «Отаман Чучупака представив нам Блакитного і сказав, що віднині всі повстанські відділи об'єднано. А Головним Отаманом вибраний Кость Блакитний. Блакитний зробив коротку патріотичну промову і попередив бути обережними, бо є багато підступників. Повстанці були вражені і захоплені промовою молодого отамана.

«Весілля в Малинівці»

Якщо додати, що був Степовий-Блакитний вище середнього зросту, гарної статури, мав бліде обличчя, але на рідкість привабливе: великі сірі очі, чорні вуса, що надавали його двадцятидворічному обличчю більшої солідності, і хвиляста зачіска назад, то, вдаючись до сучасної термінології, іміджмейкер йому був не потрібен. Ошатне сіре вбрання військового крою, наваксовані офіцерські чоботи, револьвер праворуч, планшетка ліворуч, а через шию — далекогляд доповнювали загальне враження. Який же далекий цей образ від того, що пропонувався кіноглядачам у дотепній комедії «Весілля в Малинівці». До речі, фільм цей знімався у справжній Малинівці, поблизу Чечелівки, що в Петрівському районі на Кіровоградщині. Отже, ніби є підстави вважати Костя Блакитного прообразом «кіношного» отамана Грицяна Тавричеського, бо й Блакитний діяв на цих теренах. За кіноверсією, Грицяна зображено обмеженим самодуром, аморальним типом, для котрого немає нічого святого і чистого. Одне слово, це — бандит з великої дороги. Однак документальні факти стверджують протилежне. Кость у дивізії запровадив порядки, які виключали грабіж, мародерство, шахрайство. Є накази за його та начальника штабу підписами про смертні вироки особам, яких піймано на гарячому, або на кого вказало потерпіле мирне населення. Водночас не забуваймо, що в Україні більшовики запровадили продподаток, який навіть комуністична ідеологія трактувала як необхідний грабіж села. Або таке. Шлюбні питання Гриціян вирішував у кожному селі по-своєму, не переобтяжуючи себе сумлінням та моральними зобов'язаннями. Але оперета «Весілля в Малинівці», не кажучи вже про фільм, народилися пізніше, ніж відбувалися змальовані події. Інакше треба було б згадати, що на початку двадцятих років практикували так

зване «вільне кохання», культивували теорію «склянки води». Найпоказовіше ілюструє тенденцію епізод із життя Будьонного.

Його якось запитали, чи подобається йому Бабель. Семен Михайлович по-солдатськи, не лукаво, відповів — так, подобається, і висловив невдоволення, чому її (бабель) сюди не привели.

У тридцяті роки ці «теорії» офіційно були засуджені. Отож їх безболісно, навіть з вигодою, можна навісити ідеологічним противником, що, як бачимо, і було зроблено.

Документальні факти, спогади малюють стосунки бійців Степової дивізії з жінками як звичайні в українському традиційному середовищі.

Скажімо, Кость Пестушко (Блакитний) мав наречену, доньку землевласника Пастернака. Спочатку зустрічалися, затим справили заручини. Кость за всякої нагоди відвідував дівчину, мало звертаючи уваги на інших красунь. Очевидно, у нього, як у всякого закоханого, світ клином зійшовся на одних коханих очах. Принаймні він, маючи намір після розпуску дивізії пробиратися на захід, щоб з'єднатися з основними силами Директорії, вирішив попрощатися з батьками, зустрітися з нареченою і, якщо буде її згода, забрати із собою, щоб одружитися. Це була остання зустріч, бо в рідному селі близький співучасник повстання видав Костя більшовикам. Чим він керувався, сьогодні важко визначити. Ідейний, меркантильний, особистий мотиви управляли його діями? Ідейний, певне, відповідає — адже стояли пліч-о-пліч під одними синьо-жовтими прапорами. Особисті рахунки теж видаються сумнівними. Костя любили, цьому є достатньо свідчень і населення, і дивізіяників. Найвірогідніше, фатальну роль зіграли гроші. Хоч і таку думку можна за бажання заперечити.

Поміняли шаблі на плуги

Те, що Костя любили, знаходило підтвердження згодом, уже не за його життя. Наприкінці тридцятих сестру Віру було звільнено від учителювання в П'ятихатках за те, що «єе брат людей разрывал на части». З'ясовувати поїхала до Києва в Народну освіту. В будинку Народної освіти яблуку не було де впасти. І вона стала в чергу. Але раптом трапилося неймовірне: якийсь високий урядовець вийшов зі свого кабінету ... і зупинив свій погляд на Вірі Юрївні. Трохи вагаючись, підійшов і запитав:

— Как ваша фамилия?

— Козинец, — відповіла вона.

— Нет, ваша девичья фамилия? — дивиться пильно у вічі урядовець.

— Пестушко, Вера Юрьевна, — втомлено відповіла жінка.

Урядовець помітно змінився на лиці.

— Костя сестра? — ледве чутно, вже українською, запитав він.

— Так, — здивувалася Віра.

Довідавшись, у чім річ, чоловік велів їй їхати додому. — Ви дістанете свою роботу, — прощаючись, запевнив він.

Доки Віра Юрївна добиралася до П'ятихаток, у школі вже чекав наказ про її поновлення на роботі.

***

У листопаді Кость Блакитний провів демобілізацію дивізії з огляду на зиму. Вояки розійшлися по домівках, надійно сховавши зброю, зокрема тачанки та бронемашини. Однак навесні їм уже не судилося стати під знамено. На той час одні загинули, потрапивши в чекістські лабета, інші пристали до нових загонів. А ще хтось поміняв шаблюку на плуга, повернувшись до своїх начал.

Костя Блакитного схопили чекісти, і він загинув на очах у батьків.

Батько, Юрій Семенович Пестушко, пішов до комісара просити дозволу поховати сина.

— Хорошего же ты сына воспитал, — з насмішкою почав вичитувати комісар.

— Але ж і ваші батьки не знають, чим ви тут займаєтеся, — відповів старий, без жодного грубого слова розставивши всі крапки над «і».

Леонід БАГАЦЬКИЙ,
краєзнавець.

Футбол

Кінець двовладдю.

Чи надовго?

Чемпіонат країни. 15-й тур.
«Закарпаття» — «Поліграфтехніка». 0:1. 3 500 глядачів. Гол: Чуйченко, 60, з пенальті.
«Ворскла» — «Динамо». 1:2. 15 000.
Омельчук, 1 —Пеев, 17, Боднар, 49.
«Кривбас» — «Шахтар». 0:0. 11 000. 3 поля вилучено: донеччан Ндіайє, 28, Попова, 74 і криворіжця Русола, 78.
«Металург» Д — «Металург» М. 2:1. 3 000.
Пилипчук, 40, Матвеев, 90 — Миклошевич, 83.
«Металіст» — «Металург» Зп. 2:1. 26 000.
Пушкунца, 27, з пенальті, Головка, 48 — Демченко, 43, з пенальті.
«Карпати» — «Дніпро». 0:0. 13 500.
«Арсенал» — «Таврія». 0:0. 15 000.

	В	Н	П	М	О
Динамо	12	3	0	38—6	39
Шахтар	11	4	0	33—8	37
Металург Д	8	4	3	27—13	28
Карпати	7	4	4	18—17	25
Металіст	7	2	6	20—22	23
Металург Зп	6	3	6	14—14	21
Дніпро	5	6	4	14—12	21
Поліграфтехніка	5	5	5	14—17	20
Металург М	5	3	7	18—21	18
Арсенал	4	2	9	11—17	14
Кривбас	3	5	7	16—28	14
Таврія	3	3	9	14—27	12
Ворскла	2	3	10	8—22	9
Закарпаття	2	3	10	15—36	9

Чи не правда, цікавих подій відбулося чимало? Уже на перших секундах чемпіон країни (щоправда, без Гавранчича, Брушка, Ідахора, Черната та Гіоане) пропустив у Полтаві, граючи проти аутсайдера — «Ворскли». Голеву атаку господарі провели по центру.

Однак у складі динамівців знайшлися інші «легіонери», котрі спромоглися і рівновагу встановити, і вирвати перемогу. Другий гол у ворота полтавців був особливо ефектний: Боднар метрів з тридцяти вгитив м'яча під поперечину. Такі не беруться!

Але справжня сенсація сталася у Кривому Розі. Місцевий «Кривбас», який через фінансову скруту не провів жодного тренувального збору за межами рідного міста у зимовий період, відібрав два очки в «Шахтаря» (про заможність і можливості цього колективу, гадаємо, нагадувати не варто). Щоправда, криворіжців нещодавно очолив Ігор Надєїн — авторитетний тренер, людина безкомпромісна, непоступлива, яка вміє налаштувати підопічних на будь-якого суперника.

Емоції у тій зустрічі часом вихлюпувалися через край. Але столичний арбітр Ігор Ішенко нікому поблажок не робив і показав три червоні картки. Можна лише передбачити, що швидко знайдуться такі, хто не забариться з черговими дебатами стосовно суддівства...

У виграному поєдинку проти запоріжців у складі харків'ян з'явився півоборонець Сергій Кандауров, який виступав за португальську «Бенфіку». Що швидше він набере хорошу форму, то краще буде національний збірний, який цей досвідчений футболіст, схоже, потрібний. Але про нашу головну команду трохи пізніше.

На НСК «Олімпійський» у Києві, де зібралося дуже багато глядачів на прем'єрному матчі «Арсеналу» в рідному місті (м'яча у гру символічно ввів міський голова Олександр Омельченко), жодна атака не завершилася взяттям воріт. Однак і кияни, і сімферопольці діяли азартно, темпераментно, створили багато гострих моментів. А таке, зрозуміло, подобається публіці. В першому таймі арсенальці Ткаченко та Косирін «пожаліли» «Таврію», а після перерви кримчани Гігаїдзе та Браїла відповіли такою само «монетою». Та «Арсенал» був усе-таки трішечки ближчий до успіху.

Отже, двовладдя в чемпіонаті закінчилося. Є одноосібний лідер — «Динамо». Але чи надовго? Звичайно, в таборі «Шахтаря» не сидітимуть склавши руки. Але багато залежати від самих динамівців. Якщо вони не спіткнуться на рівному місці, то обійти їх буде дуже важко. Навіть зважаючи на те, що очна дуель фаворитів проходитиме в Донецьку.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

***

Як відомо, сьогодні в Констанції відбудеться товариський матч національних збірних Румунії та України. Наш тренер Леонід Буряк назвав гравців, які готувалися до цієї зустрічі: *воротарі* — Рева («Динамо»), Левицький («Спартак», Росія), Медін («Дніпро»), *оборонці* — Скрипник («Вердер», Німеччина), Парфенов («Спартак», Росія), Вашук, Головка, Несмачний (усі — «Динамо»), Задорожний («Дніпро»), Попов («Шахтар»); *півоборонці* — Гусін («Динамо»), Зубов, Тимошук (обидва — «Шахтар»), Закарлюка, Зотов, Шищенко (усі — «Металург» Д), Воронін («Майнц, Німеччина), Максимов («Вальдхоф», Німеччина), Онищенко («Хапоель», Ізраїль, Тель-Авів), Кормильцев («Торпедо», Росія); *нападники* — Ребров («Тоттенгем», Англія), Воробей («Шахтар»), Мелашенко, Серебренников (обидва — «Динамо»).

Впливовий і активний гравець

У Китаї можливо все. Так оцінив готовність цієї країни до розширення зовнішньополітичних контактів з Україною Надзвичайний і Повноважний Посол України в Китайській Народній Республіці Михайло Резник. І зауважив, що зі свого боку дипломатична місія України намагається якомога повніше скористатися цією можливістю в інтересах держави.

Михайло Резник, кадровий і потомствений дипломат (його батько був послом СРСР у Китаї у 1953—1956 роках), лише три місяці в Пекіні. Однак його знання азіатського регіону, Китаю, його особливостей і можливостей вочевидь корисне як відправна точка до реалізації найсміливіших планів співробітництва з китайськими офіційними й діловими колами. Пропонуємо коротке інтерв'ю з Михайлом РЕЗНИКОМ:

— Економізація зовнішньополітичної діяльності — таке завдання вбачаю пріоритетним в українсько-китайських відносинах. І переконаний, що комплексна дипломатія сприятиме успішному розвитку й реалізації економічних проектів. Адже самі відносини набувають динамізму: ще кілька років тому вони окреслювалися як конструктивне партнерство, торік під час візиту до Києва міністра закордонних справ КНР Тан Цзясюаня вже набули характеру стратегічного партнерства. А під час другого державного візиту Голови КНР Цзян Цземіня лідерами наших країн була підписана Спільна декларація про дружбу і всебічне співробітництво у XXI столітті. В ній підкреслено, що гарантії ядерної безпеки Україні, — а Китай був першою країною, яка надала Україні гарантії у зв'язку з відмовою від ядерної зброї, — не мають часових обмежень. Отже, прагнення Китаю й України до постійного і надійного розвитку відносин очевидні.

Під час візиту до КНР Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка в січні ниніш-

нього року було домовлено розпочати роботу з укладення великого політичного Договору про дружбу і співробітництво.

Офіційний візит делегації Верховної Ради України, очолюваної Головою парламенту Іваном Плющем, його зустрічі з Головою Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників Лі Пеном та Головою КНР Цзян Цземінем, переконаний, надали відносинам з Китаєм нового позитивного імпульсу. А зустрічі представників ділових кіл нашої країни з колегами по бізнесу, фінансистами, урядовцями, домовленості і, як результат, контракти — усе це і є той позитив, що справить належний вплив на подальше співробітництво. Конкретним прикладом може бути підписання угоди між урядом провінції Хайнань та Радою Міністрів Автономної Республіки Крим про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

Бізнес-форум, проведений у Пекіні за участю представників українських ділових кіл під час візиту парламентської делегації, та-

кож став добротною основою для подальших спільних проектів. У них може бути відведено значне місце банкам, у чому мали можливість переконатися українські фінансисти, зокрема на прикладі перших кроків співпраці українського та китайського експортно-імпортних банків. При цьому слід враховувати досвід Китаю з нарощування товарообігу. Навіть за умови негативного впливу азіатської фінансової кризи обсяг зовнішньої торгівлі КНР на кінець 2000 року більш як на 70 мільярдів доларів США перевищив визначене дев'ятим п'ятирічним планом завдання, а воно було також вражаюче — 400 мільярдів доларів США. І це за умови, що валютні резерви Китаю становили у 2000 році 165,5 мільярда доларів США. За цим показником у світі Китай поступається лише Японії.

Отже, партнер — солідний. Протягом останніх років Китай за обсягом двосторонньої торгівлі входить до п'ятірки провідних зовнішньоторговельних партнерів України. Тому є підстави розраховувати на те, що в разі правильного вибору пріоритетів і вжиття низки відповідних практичних заходів Китай і в довгостроковій перспективі залишатиметься важливим зовнішньоекономічним партнером України. За китайськими статистичними даними, обсяг торгівлі між Україною і КНР торік становив 857,7 млн. доларів США. Це на 45 відсотків більше порівняно з 2000 роком. При цьому експорт з України до Китаю досяг 610,4 млн. доларів США, а імпорт України з КНР — 247,3 млн. доларів. Позитивне сальдо України в торгівлі з Китаєм становило торік 363,1 млн. доларів США. Проте ці цифри можуть бути значно масштабніші, бо не спов-

на реалізовано ще потенціал у сферах україно-китайської торгівлі, науково-технічного, військово-технічного співробітництва, а також наявні можливості для просування української високотехнологічної продукції на китайський ринок. Це передусім стосується таких галузей, як літако- і суднобудування, військово-технічна та космічна галузі, атомна енергетика. І треба скористатися цими можливостями, не програти у змаганні за цей ринок, виявляти більше наполегливості, гнучкості. Ось приклад: 11 грудня минулого року Китайська Народна Республіка вступила до Світової організації торгівлі. Цього ж дня було зафіксовано 4600 операцій з придбання житла в Пекіні, бо світ жваво цікавиться можливостями співпраці з цією країною, намагаючись забезпечити тут свої представництва.

Переконаний: цьогорічний бізнес-десант під егідою спільки промисловців і підприємців сприятиме наповненню конкретним змістом попередніх намірів про співпрацю.

А в квітні вперше в Китаї відбудеться Декада української культури. Наступного року плановано провести Декаду китайської культури в Україні. Міністерство культури і мистецтв нашої держави має намір підписати відповідну угоду про співпрацю.

У названих, а також в освітній, культурній, туристичній галузях, на міждержавному, міжрегіональному рівнях є всі можливості до взаємовигідного співробітництва. Це — країна величезного потенціалу, впливовий і активний гравець у світовій економіці і політиці.

Стіна не змогла захистити

Китай вражає розмахом будівництва — країна переживає будівельний бум. І в Пекіні, у самому центрі, і у величезному мегаполісі Шанхаї, і на тропічному острові Хайнань, що претендує стати визнанням у світі курортним, — всюди будмайданчики. Що корисного з будівельної індустрії Китаю може взяти на озброєння наша країна? Про це наша бесіда з першим віце-президентом холдингової компанії “Київміськбуд” Станіславом МАРТИНЮКОМ:

— Є кілька надзвичайно важливих умов, за яких Китай здобув вражаючих масштабів будівництва. Передусім спрацьовує національний чинник — надійні умови і для іноземних інвесторів, і для власне китайських.

Варто сказати, що житло в Китаї достатньо дороге, його ціна на порядок вища, ніж у нас. Хоча собівартість будівництва майже однакова, а то й нижча. Адже в південних, скажімо, районах його здешевлює клімат, і всюди — недорога робоча сила... А тому й прибуток будівельна сфера має стовідсотковий. У нас же — на межі ризику. Якщо в Києві квадратний метр житлової площі коштує 220—240 доларів США, то в Пекіні — 1,5—2,5 тисячі доларів США, залежно від комфортності та розташування.

Якщо брати до уваги китайський досвід стимулювання інвестицій, то варто було б його запозичити і нам. У спеціальних економічних зонах, скажімо, районі Пудун в Шанхаї податок на прибуток становить 15 відсотків, а у нас — 30. Підприємство, яке тут починає випускати продукцію чи надавати послуги, два роки зовсім не сплачує податок, а в наступні три роки — 50 відсотків. За цей час інвестори встигають відшкодувати свої витрати. Тому в Китаї, а особливо в Пекіні та Шанхаї, будують вдень і вночі.

Проте, скажімо, на Хайнані ми бачили чимало недобудованих об'єктів. З'ясувалося, що пропозиція випереджає попит. І тепер країна працює над тим, як зорганізувати переселення людей з материка на острів Хайнань. Це необхідно, виходячи і з того, що тут слід розвивати інфраструктуру для створення курортно-туристичного комплексу світового рівня. І в тому, що буде саме так, нема жодних сумнівів.

У містах вражають грандіозні транспортні розв'язки та підготовчі будівельні майданчики, де я побував з можливими партнерами. Держава фінансує будівництво інженерних мереж, підводить комунікації до району забудови. І тому інвестори зацікавлені у вкладанні своїх грошей, бо впевнені, що вони не пропадуть.

А “Київміськбуд” практично самостійно, тобто не з державних коштів, забезпечує інженерну підготовку, прокладає комунальні мережі, щоб збудувати житло. Ось ми закінчували будівництво 34-ї школи, розпочате ще десять років тому на Осокорках... Це теж кошти не державні, а “Київміськбуду”, тобто це додаткове навантаження на тих інвесторів, які фінансують будівництво житла.

Україна і навіть Київ перебувають не в тих економічних умовах, які спрацьовують у наших китайських колег. Там всюди сучасна будівельна техніка, дорогі оздоблювальні матеріали, сучасні швидкісні, грандіозні за своїми технічними можливостями, підйомні механізми. “Київміськбуд” має на озброєнні крани, швидкість яких у чотири рази менша, ніж у тих, що задіяно на будовах у Китаї. Там працює французька, японська, американська техніка, яка забезпечує великі обсяги виконання робіт, швидкісний і високоякісний режим праці.

“Київміськбуд”, на жаль, відстає з модернізацією. Бо великі затрати на механізми вплинуть на вартість будов, скажімо, того-таки житла. А платоспроможність населення низька.

Ось у Пудуні — одному лише районі Шанхая — зводять швидкісну монорельсову дорогу поруч з шосейною, на цій трасі споруджено декілька мобільних заводів з виготовлення бетону та залізобетонних конструкцій, щоб не завозити їх здалеку.

Увесь цей проект обходиться в кілька мільярдів доларів США. За старими технологіями і зі старою технікою такого не збудуєш.

І ще дуже важливий момент — централізоване планування гармонійно пов'язується з великими повноваженнями і правами місцевих урядів. А централізація полягає в тому, щоб відстежувати і контролювати рівномірність і пропорційність розвитку різних міст і територій країни. Саме такі принципи відстоює виборчий блок “Єдність”, який очолює Олександр Омельченко.

Я вже склав конкретні плани і доповів правлінню, як будуть центри в Пекіні, Шанхаї, скажімо, де руйнують старе, віджило і модернізують центр міста. Досвід Китаю підтвердив мою думку про те, що нам потрібно створити концепцію реконструкції центру Києва і визначити, що зберігати як пам'ятку, що реконструювати, а що зруйнувати і на тому місці спорудити сучасні об'єкти. Звісно, це не повинно бути волонтаристське рішення однієї малообізнаної в архітектурі людини. Концепція має бути подана на обговорення архітектурно-громадськості міста. Мають уважно розглядатися й альтернативні проекти, щоб і зберігати набуте, і впроваджувати прогресивне і високоестетичне надбання інших країн. Але затверджена концепція повинна стати документом, який суворо виконується. Тоді не буде архітектурно-соціально-культурних нонсенсів, як це інколи відбувається у нас в столиці.

Поїздка до Китаю вдала: з однією з поважних інвестиційних компаній підписано протокол про наміри створення спільного високотехнологічного підприємства з випуску оздоблювальних матеріалів і вивчення перспектив будівництва такого підприємства в Пекіні.

Є також низка інших попередніх домовленостей про будівництво в Києві торгового центру — гіпермаркету, супермаркетів у столиці та інших містах, як це “Київміськбуд” зробив із спорудження супермаркетів “Білла” у Дніпропетровську та Запоріжжі. “Київміськбуд” має не тільки китайські домовленості. Нині, скажімо, завершена робота зі складання угоди на реконструкцію універмагу “Україна” в Києві за участю однієї з американських компаній на умовах, які передбачають міжнародні правила, що регламентують зобов'язання в будівельній галузі...

Одне слово, я вже вкотре переконався: треба залучати іноземних інвесторів до співпраці, нам самим широко інтегруватися в світову економіку — це запорука стрімкого розвитку, подолання технологічної і технічної відсталості.

У Китаї мені спало на думку, що історія Великої Китайської стіни дуже повчальна: стіна не змогла захистити, не дала можливості сидіти за нею і погладжувати себе по череву. А досвід нинішнього Китаю переконав: краще вступити в гру за новими правилами, активізувати економічні процеси, скористатися світовим досвідом, враховуючи психологію свого народу, особливості своєї країни, і одержати стрімкий злет.

Матеріали підготувала
Світлана ПИСАРЕНКО.

Нормальний процес слов'янського єднання

(Початок на 1-й стор.).
Тема проведення чесних, прозорих, демократичних виборів, зокрема і в українському контексті, так чи інакше виникала під час роботи Міжпарламентської асамблеї (МПА) держав—учасниць СНД.
Відкриваючи друге після п'ятирічної перерви спільне засідання Ради МПА та Бюро ПАРЕ, голова Ради МПА, голова Ради Федерації Федеральних зборів РФ Сергій Миронов зазначив, що пріоритетом у роботі Міжпарламентської асамблеї СНД стало забезпечення прав і свобод людини, зокрема виборчих, і передусім — у країнах молодого демократії. Він висловився за розробку універсальної міжнародної конвенції про основи організації проведення демократичних виборів у всіх країнах на підставі розробленої за участі МПА Конвенції «Про стандарти демократичних виборів, ви-

борчих прав і свобод у державах—членах СНД».
Важко сказати, чи допоможе прийняття цього документа вплинути не деяких російських політиків і зас-теретти їх від заяв, які їхні українські колеги можуть розцінити як втручання у внутрішні справи незалежної держави.
На прохання українських журналістів у кулуарах МПА Дмитро Рогозін прокоментував свою заяву про наявність у блоці Юшенка антиросійських сил так: «Я цього не казав. Я казав про те, що пана Юшенка ми знаємо добре, і якщо його підтримає населення — значить, такий вибір українського народу. Це природне побажання, щоб у Верховну Раду, як і в Держдуму РФ, не приходили сили, які могли б зупинити нормальний процес слов'янського єднання між Україною та Росією». Рогозін заявив про готовність співпрацювати

з несимпатичним йому блоком у новому українському парламенті. А те, що «в Росії є різні думки про перед-виборну ситуацію в Україні» і що офіційні особи їх висловлюють, він вважає нормальним і не розцінює як втручання у внутрішні справи іншої держави.
Не драматизував ситуацію і Голова Верховної Ради України Іван Плющ: «Я спокійно ставлюся до таких заяв, але я ніколи не розцінював їх як позицію Російської Федерації. Якби в мене була змога дискутувати з Черномірдіним або Рогозіним, я попросив би їх утриматися від таких заяв і подумати про те, який резонанс вони можуть викликати. Висловлювання таких вагомих політиків можуть бути приводом для розмов про втручання у внутрішні справи України».
Ганна ЛУКАНСЬКА.
Санкт-Петербург.

Фотофакт

Тисячі аргентинців вишикувалися у довжелезні черги, щоб обміняти місцеву валюту на долари. Водночас аргентинське песо продовжує падати.

Фото АП.

Роль МЗС — організаційна і допоміжна

Лише 45 тисяч українців, які працюють за кордоном, зможуть взяти участь в обранні депутатів до нової Верховної Ради України. Саме стільки наших громадян перебуває на офіційному консульському обліку. Решта, за різними даними, — від півтора до трьох мільйонів, так звані нелегали, не голосуватимуть 31 березня. Про це, посилаючись на інструкції та роз'яснення ЦВК, заявив на черговому брифінгу в МЗС України офіційний представник зовнішньополітичного відомства Ігор Долгов.
Забезпечення участі в парламентських виборах громадян, які перебувають за кордоном, є однією зі складових роботи МЗС напередодні виборів. За межами України буде організовано 90 виборчих дільниць переважно в наших диппредставництвах. Як наголосив Ігор Долгов, МЗС напередодні виборів до законодавчого органу країни бачить свою роль «як організаційну та допоміжну».
Друга складова роботи МЗС — опіка (візова та ін-

формаційна підтримка) над міжнародними спостерігачами за перебігом виборчого процесу. З кінця лютого в Україні перебувають довгострокові спостерігачі від ОБСЄ. А основна група спостерігачів прибуде до України днями. Загалом, за даними МЗС, буде близько тисячі іноземних спостерігачів.
Ігор Долгов пригадав і цілу низку нещодавніх візитів зарубіжних гостей, пов'язаних з підготовкою роботи спостерігачів. За інформацією МЗС, попередні висновки представників цих делегацій свідчать про істотне поліпшення атмосфери нинішньої виборчої кампанії порівняно з попередньою. Зокрема, за словами Долгова, «прогрес помічено в дотриманні виборчого законодавства, в рівному доступі до засобів масової інформації для учасників виборчого процесу, прозорості, відкритості та високому рівні співробітництва державних представництв з міжнародними спостерігачами».
«ГУ» вирішив уточнити деякі моменти щодо цих

висновків. Річ у тім, що, приміром, директор бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини Жерар Штудман справді відзначив відкритість і прозорість, продемонстровану урядовими структурами міжнародним спостерігачам. Водночас ОБСЄ закликала органи влади забезпечити рівний доступ до ЗМІ для всіх суб'єктів виборів. За розповсюдженими попередніми результатами спостереження ОБСЄ, «близько 40 відсотків новин прайм-тайму державного телеканалу УТ-1 було присвячено президентському блоку, а 25 відсотків — самому Президенту України». Другий візитер — Президент Парламентської асамблеї ОБСЄ Адріан Северін — не раз заявляв у Києві про «однобоке висвітлення виборчої кампанії у ЗМІ та використання адміністративного ресурсу».
Щодо передвиборної моніторингової місії ПАРЕ, то в документі, розповсюдженому в Києві, зокрема, йшлося про тривогу щодо «численних обвинувачень у зловживаннях владою у

зв'язку із грубим залученням урядових ресурсів — тих, що їх в Україні називають «використанням адміністративного ресурсу» — пропрезидентськими силами, особливо в регіонах...». Іншою причиною занепокоєння є чітко окреслений дисбаланс у доступі різних блоків та партій до засобів масової інформації. Жаль викликають твердження про адміністративну агресію і повсюдне залякування», — зазначено в документі.
На це пан Долгов відповів, що в розмові з ним колишній посол США в Україні Стівен Пайфер поділився таким особистим враженням. Увімкнувши телевізор, Пайфер був уражений, побачивши там Юшенка і Тимошенко. «Я не бачу якихось розбіжностей між інформацією МЗС та інформацією про висновки спостерігачів, розповсюджених у ЗМІ, — заявив Ігор Долгов. — Лише на 10 відсотків державних ЗМІ може впливати держава і адмінресурс. Інші ЗМІ поза впливом влади».
Яна СТАДІЛЬНА.

Не беріть ракети як сувеніри...

Загибель у середині березня двох перших німецьких «афганців», які виконували миротворчу місію в Кабулі, приголомшила Німеччину. Генерали Бундесверу пояснили трагедію нещасним випадком, виключивши недосвідченість саперів чи погану підготовку операції: загиблі були професіоналами. Та й жодна війна без жертв не обходиться. Вони стверджували, що всіх заходів безпеки було дотримано. Сумніви деяких експертів, що жертв усе-таки можна було уникнути, залишилися майже не почутими.
Але батьки загиблих зажадали розслідування, чи така вже неминуча була втрата їхніх синів. Німецька преса гостро критикувала інформаційну політику керівництва Бундесверу, яке намаглося приховати деякі помилки і промахи, пов'язані з виконанням ми-

ротворчої місії в Афганістані. Що цілком пояснено: політики боялися, що будь-яка негативна інформація з цього регіону посилить пацифістські настрої. А це напередодні виборів для них небажано. Проте після загибелі двох німецьких солдатів оборонному відомству таки довелося звітувати.
Днями воно повідомило, що прокуратура Люнебергу — місцевої, де в Німеччині дислокується частина, в якій служили загиблі, порушила кримінальну справу проти 31-річного німецького офіцера про неумисне вбивство. Це він керував операцією із знешкодження двох радянських ракет СА-3 типу «земля — повітря», внаслідок вибуху яких загинули двоє німецьких і троє датських військовослужбовців. До речі, серед них був також іще один офіцер, котрий керував

знешкодженням. Ще вісьмох було тяжко поранено.
Розслідування з'ясувало, що військові експерти, вказуючи на небезпеку і попередбачуваність радянських ракет під час знешкодження, рекомендували їх висадити в повітря. Тому було віддано саме такий наказ. Але, як свідчать очевидці, сапери вмовили командирів дозволити їм знешкодити ракети, не висаджуючи їх у повітря. Вони намагалися розмонтувати деякі частини більш як шестиметрових ракет з тим, щоб відвезти їх до Німеччини як... трофеї-сувеніри. Слідству ще належить з'ясувати, чому під час вибуху постраждало так багато військовослужбовців. Адже в таких випадках людей, не задіяних в операції, евакуюють на безпечну відстань.
Валентина ПИСАНЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

Хроніка. Факти. Події

■ **Київ**

Проблеми розв'яже молодь

Українська делегація Європейського молодіжного парламенту повернулася з міжнародної сесії, що проходила в Ризі 15—24 березня. На сесії Україна була представлена вже ушосте. Попередні скликання цього парламенту відбувалися в Берліні, Оксфорді, Стокгольмі, Дубровнику та Порто. Мета кожного з них — дати змогу європейській молоді продемонструвати свої шляхи розв'язання актуальних проблем Європейського союзу.

■ **Кабул**

Трагедія в Афганістані

Понад сто осіб загинуло внаслідок низки сейсмічних поштовхів на півночі Афганістану. Найбільше постраждали мешканці невеликого міста Нахрін у провінції Баглан. Землетрус у 5—6 балів за шкалою Ріхтера зруйнував близько 200 будинків.

■ **Tokio**

Нове японське диво

У Японії створено мініатюрну відеокамеру, котру можна проковтнути, як таблетку, і потім знімати організм людини ізсередини, замінивши у такий спосіб ендоскопію.

■ **Сеул**

Від переговорів відмовилися

Міністерство торгівлі Південної Кореї відмовилося від проведення переговорів зі страйкуючими профспілками робітників державної компанії «Кореа електрик пауер». Консультацій не буде доти, доки учасники страйку не змінять свою позицію щодо приватизації компанії.

■ **Скоп'є**

Перестрілка між бойовиками

У Македонії у перестрілці між ворогуючими албанськими угрупованнями вбито одну людину. Ще п'ятеро дістали поранення. Перестрілка сталася в селі неподалік міста Тетово на заході країни. Миротворці НАТО вже прибули на місце пригоди, нині ведеться розслідування інциденту.

■ **Париж**

Пенсійний вік не зміниться

Прем'єр-міністр Франції Ліонель Жоспен заявив, що у разі його обрання на пост президента країни пенсійний вік не буде підвищено, попри вимоги, що їх висуває Євросоюз. Проте Жоспен збирається збільшити розмір внесків до Пенсійного фонду, щоб забезпечити збереження достойних розмірів пенсій.

■ **Замбоанга**

Бомби знешкоджено

У філіппінському місті Замбоанга знешкоджено 10 запалювальних бомб, які було встановлено в різних районах міста. Відповідальність за плановані теракти несе угруповання «Федеральна армія місцевого населення», котра вчинила останнім часом кілька таких акцій у різних районах Філіппін. У цьому ж місті пройшла маніфестація проти спільних американо-філіппінських військових навчань з боротьби із мусульманськими екстремістами з «Абу-Саяф». Символом протесту маніфестантів став білий голуб.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств. Фото АП.

Повідомлення

ВАТ «Чернівецька меблева фабрика» повідомляє:

16 травня 2002 року о 12.00 відбудуться загальні збори акціонерів ВАТ «Чернівецька меблева фабрика» за адресою: м. Чернівці, Театральна площа, 5, Центральний Палац культури в м. Чернівці, III поверх.

Реєстрація акціонерів з 9.30 до 11.30.

Порядок денний:

1. Затвердження річного звіту і балансу товариства за 2001 рік.
  2. Затвердження висновків Ревізійної комісії Товариства по річному звіту і балансу.
  3. Визначення основних напрямів діяльності товариства на перспективний період.
  4. Вибори органів управління товариства:
    - Голови і членів Спостережної ради;
    - Голови і членів Правління;
    - Голови і членів Ревізійної комісії.
  5. Затвердження Статуту товариства в новій редакції.
  6. Затвердження внутрішніх нормативних документів товариства в новій редакції:
    - Регламенту Загальних зборів Товариства;
    - Положення про Спостережну Раду;
    - Положення про Правління;
    - Положення про Ревізійну комісію.
  7. Затвердження реєстратора товариства.
  8. Збільшення статутного фонду товариства та випуск акцій додаткової емісії.
  9. Затвердження змін до Статуту товариства у зв'язку зі збільшенням статутного фонду.
- Інформація згідно ст. 40 Закону України «Про господарські товариства»:

Збільшення статутного фонду товариства здійснюється з метою залучення додаткових коштів для поповнення обігових коштів товариства для закупівлі сировини. Спосіб збільшення статутного фонду — додатковий випуск простих іменних акцій існуючої номінальної вартості. Мінімальний розмір збільшення статутного фонду становить 140178 грн. (сто сорок тисяч сто сімдесят вісім гривень), після чого новий розмір статутного фонду складатиме 175222,5 грн. (сто сімдесят п'ять тисяч двісті двадцять дві гривні 50 коп.).

У зв'язку із збільшенням статутного фонду товариства, правління пропонує внести такі зміни до статуту:

«5.1. Статутний фонд Товариства становить 175222,5 грн. (сто сімдесят п'ять тисяч двісті двадцять дві гривні 50 коп.).

5.2. Статутний фонд поділений на 3504450 (три мільйони п'ятсот чотири тисячі чотириста п'ятдесят) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,05 грн. (п'ять копійок) кожна».

Статутний фонд товариства збільшується шляхом додаткового випуску 2803560 (два мільйони вісімсот три тисячі п'ятсот шістьдесят) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 5 (п'ять) копійок на загальну вартість 140178 грн. (сто сорок тисяч сто сімдесят вісім гривень).

Номінальна вартість акцій товариства при додатковому випуску акцій товариства не змінюється.

При здійсненні додаткового випуску акцій товариства акціонери товариства користуються переважним правом придбання акцій додаткового випуску пропорційно до кількості акцій товариства, що належать кожному з них. Дата початку і закінчення підписки на акції визначаються зборами акціонерів, призначеними на 16.05.2002 р. в інформації про випуск акцій, яка реєструється у встановленому порядку і доводиться до відома акціонерів шляхом оголошення на зборах акціонерів та опублікування в газеті «Голос України».

Для акціонерів збитки, пов'язані зі збільшенням статутного фонду, не передбачаються.

Акціонерам для участі у зборах необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу, доручення на право участі у зборах для представників акціонерів, засвідчене реєстратором або правлінням товариства, або інше доручення, засвідчене у встановленому законодавством порядку.

Правління ВАТ «Чернівецька меблева фабрика».

Хозяйственный суд Автономной Республики Крым (95000, АР Крым, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) определением от 05.03.2002 г. возбудил дело № 2-13/3342-2002 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Полимер-Ф» (юридический адрес: 98100, АР Крым, г. Феодосия, ул. Войкова, 44, код ОКПО 22240822, р/сч. № 2600410044001 в Феодосийском филиале АБ «Киевская Русь», МФО 384607).

Распорядителем имущества назначен Савенко Владимир Николаевич, лицензия серия АА № 249948 от 27.10.2001 г. (98100, АР Крым, г. Феодосия, ул. Победы, 8, кв. 1, тел. (06562) 3-21-64).

Письменные заявления кредиторов и заявления санаторов направлять в месячный срок со дня публикации объявления в Хозяйственный суд, должнику и распорядителю имущества.

Дирекція відкритого акціонерного товариства «Нехайівський крохмальний завод»

повідомляє акціонерів, що 13 травня 2002 року о 12.00 відбудуться загальні збори акціонерів за адресою: Чернігівська обл., Коропський р-н, с. Нехаївка, вул. Набережна.

Реєстрація акціонерів буде проводитись з 9.00 до 12.00. Для участі в зборах акціонер повинен мати паспорт, а для представників, крім того, доручення, оформлене, згідно з чинним законодавством.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції про результати фінансово-господарської діяльності у 2001 р.
2. Закриття дочірнього підприємства.
3. Різне.

ВАТ «ЗАТОЗ-РУСЬ», зареєстроване розпорядженням Запорізької міської ради народних депутатів № 1854-р від 13.10.95 року, код ОКПО 23849181, розташоване за адресою: 69095, м. Запоріжжя, вул. Горького, буд. 159-6, ліквідується.

Претензії кредиторів приймаються протягом 2 місяців за адресою: м. Запоріжжя, вул. Горького, буд. 159-6.

Арбітражний керуючий Білодід Г. М. (ліцензія АА № 047839 тел. (044) 266-78-39) повідомляє про ліквідацію ТОВ науково-виробничої аудиторської фірми «НАВІ» (м. Київ, вул. Госпітальна, 16, р/р 2600500098001, МФО 300478, ЄДРПОУ 16308243), в зв'язку з визнанням його банкрутом (Постанова господарського суду м. Києва про визнання банкрутом від 12.02.2002 р.).

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу № 3/31Б про банкрутство Сільсько-господарського товариства з обмеженою відповідальністю «Зірка» (Донецька обл., Добропільський р-н, с. Красноярьське, ОКПО 25606933, р/р 26006400423001 у Дирекції банку «Україна» в Донецькій області, МФО 334248).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Саєнко О. О., Ліцензія № 250260.

Заяви санаторів і кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Господарський суд Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) ухвалою від 05.02.2002 р. порушив провадження у справі № 14/19 про банкрутство ВАТ «Казанківська агропротехніка» (ідентифікаційний код 03753935, юридична адреса: Миколаївська обл., смт. Казанка, вул. Робоча, 13, реквізити: р/р 2600436678 в Казанківському відділенні Ощадного банку України № 3307). Розпорядник майна Ратинська С. В. ліцензія № 250053 серія АА від 19.11.2001 р.), м. Миколаїв, вул. Садова, 1 А, тел. (0512) 35-51-26.

Арбітражний суд Вінницької області (21000, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 19/10-48 про банкрутство ПСП «Мрія», Вінницька обл., Тиврівський р-н, с. Краснянка, код 03734702, р/р 260043014461 в ЦВ ПІБ м. Вінниці, МФО 302571. Розпорядник майна Погрібний Ігор Якович, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7, кімн. 1303, тел. (0432) 52-04-28, ліцензія № 000123.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу про банкрутство № 6/9-Б відкритого акціонерного товариства «Новоолексіївський комбінат хлібопродуктів», код 00952396, адреса: 75500, Херсонська область, Генічеський р-н, с. Новоолексіївка, вул. Петровського, 105, р/р 260001464 АППБ «Аваль» м. Каховка, МФО 352509. Розпорядником майна призначений Косенко Сергій Георгійович. Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

На виконання постанови Верховної Ради України від 10.01.02

ЛІКВІДАТОР БАНКУ «УКРАЇНА» ПОВІДОМЛЯЄ,

що протягом лютого 2002 р. погашено 3,7 млн. грн. кредитної заборгованості банку, у тому числі 3,0 млн. грн. по проблемних кредитах.

З 01.02.02 по 28.02.02 надійшло на рахунок Ліквідатора 29,0 млн. грн. Витрачено на утримання персоналу, основних фондів, сплату податків і охорону майна 7,1 млн. грн., залишок на рахунок 67,2 млн. грн.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) за позовом ДПІ у Святошинському районі м. Києва порушив справу № 23/29 про банкрутство ТОВ «ТФ «Едельвейс-Петроліум» (юридична адреса: 03148, м. Київ-148, вул. Гната Юри, 9, к. 414, код ЗКПО 25271987, р/р 260091108 в ПКФ АППБ «Аваль», МФО 322506).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Шановні акціонери ВАТ «Подільський цемент»!

Запрошуємо Вас взяти участь у Загальних зборах акціонерів, які відбудуться 15 травня 2002 року о 14 годині в актовому залі заводууправління ВАТ «Подільський цемент».

Реєстрація акціонерів та їх повноважних представників розпочнеться о 12-00 і триватиме до 13-45 (наявність документів, що підтверджують право участі акціонерів або їх представників у Загальних зборах — обов'язкова).

Порядок денний Зборів:

1. Звіт Правління про результати фінансово-господарської діяльності ВАТ «Подільський цемент», включаючи дочірні підприємства у 2001 році.
2. Визначення порядку розподілу прибутків ВАТ «Подільський цемент» за 2001 рік.
3. Звіт та висновки Ревізійної комісії про діяльність ВАТ «Подільський цемент», включаючи його дочірні підприємства у 2001 році.
4. Про внесення змін до Статуту ВАТ «Подільський цемент».
5. Про відкликання та обрання членів Ревізійної комісії ВАТ «Подільський цемент».

Ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним Загальних зборів, а також отримати більш вичерпну інформацію з питань підготовки та проведення Загальних зборів, ви можете звернутись до секретаря Правління ВАТ «Подільський цемент» за адресою: м. Кам'янець-Подільський, вул. Хмельницьке шосе, 1а, другий поверх заводууправління, телефон (03849) 6-71-21.

Правління ВАТ «Подільський цемент».

Шановний акціонер ВАТ «Князя Трубецького» ВАТ «Князя Трубецького»

повідомляє про проведення Загальних Зборів акціонерів, які відбудуться 14 травня 2002 року о 14.00 в приміщенні будинку культури, який знаходиться за адресою: с. Веселе Бериславського району Херсонської області по вулиці Леніна, 8.

Реєстрація акціонерів та довірених осіб акціонерів проводить реєстроутримувач ТОВ «Аваль-реєстратор» з 10.00 до 13.00 у день скликання Загальних Зборів в приміщенні будинку культури.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 2001 рік та затвердження основних напрямів роботи на 2002 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Висновки Спостережної Ради.
4. Вибори членів Спостережної Ради товариства.
5. Про зміни у складі правління.
6. Внесення змін та доповнень до Статуту товариства.
7. Затвердження внутрішніх нормативних документів.
8. Затвердження незалежного реєстратора.

При здійсненні реєстрації учасників Загальних Зборів акціонерів, кожний акціонер повинен при собі мати документи, що посвідчують особу (паспорт). Для довіреної особи (представника) акціонера додатково для цього мати довіреність на право представляти інтереси акціонера на Загальних Зборах, яка оформлена згідно з чинним законодавством.

Довідки можна отримати за адресою: с. Веселе, Бериславського району, Херсонської області по вулиці Свиридова, 3 або за телефоном: (05546) 2-29-44.

ВАТ «Яворівський завод «Металопластмас»

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 17 травня 2002 року о 13.00 за адресою: Львівська область, м. Яворів, вул. Маковея, 62 з порядком денним:

1. Звіт Правління про фінансово-господарську діяльність Товариства за 2001 рік.
  2. Звіт Ревізійної комісії Товариства.
  3. Звіт Спостережної ради Товариства.
  4. Про розподіл прибутку за 2001 рік.
  5. Основні напрямки розвитку і план роботи на 2002 рік.
- Реєстрація учасників зборів з 12.00. по 13.00.
Для реєстрації та участі у зборах необхідно мати:
— документ, що посвідчує особу (паспорт);
— доручення на право участі в зборах (для представників акціонерів).
Довідки за телефоном (03259) 2-18-48.

ЗАО «Первая украинская национальная нефтяная компания» сообщает:

В связи с утерей при перевозке пакета документов, считают недействительными бланки простых векселей № 713001420514 и № 3224981041.

ПП «ГРІОМ» повідомляє про закриття. Претензії приймаються протягом місяця за адресою: м. Київ, вул. Мечникова, 11.

До відома акціонерів ЗАТ «Нафтохімік»

Правління ЗАТ «Нафтохімік» повідомляє, що 14 травня 2002 р. об 11.00 відбудуться загальні збори акціонерів за адресою: Полтавська область, м. Кременчук, вулиця Генерала Жадова, 4 (зал засідань ЗАТ «Нафтохімік»).

Порядок денний зборів:

1. Звіт Правління ЗАТ «Нафтохімік» про фінансово-господарську діяльність товариства за 2001 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про перевірку фінансово-господарської діяльності ЗАТ «Нафтохімік» за 2001 р.
3. Затвердження річного звіту і балансу товариства за 2001 рік.
4. Затвердження основних напрямів діяльності ЗАТ «Нафтохімік» за 2002 рік.
5. Затвердження розподілу прибутків та виплати дивідендів за 2001 рік.
6. Збільшення статутного фонду ЗАТ «Нафтохімік».
7. Внесення змін до Статуту та внутрішніх Положень ЗАТ «Нафтохімік».
8. Відзив та призначення членів Спостережної ради.

Повідомлення про збільшення статутного фонду ЗАТ «Нафтохімік».

Мотиви збільшення статутного фонду ЗАТ «Нафтохімік»: залучення додаткових інвестицій для модернізації виробництва. Збільшення статутного фонду проводиться шляхом збільшення кількості акцій існуючої номінальної вартості. Статутний фонд ЗАТ «Нафтохімік» збільшується на 5 000 000 (п'ять мільйонів) грн. Додатково випускаються 50 000 (п'ятдесят тисяч) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 100 (сто) грн. кожна.

Усі акціонери ЗАТ «Нафтохімік» мають рівне переважне право на придбання акцій, що випускаються додатково, у кількості пропорційній їх частці у статутному фонді на дату прийняття рішення про емісію акцій. Заявки на придбання акцій приймаються Товариством до 12.05.02 р.

Проект змін до статуту ЗАТ «Нафтохімік», пов'язаних із збільшенням статутного фонду.

Пункт 5.1. Статутний фонд Товариства становить 5 400 000 (п'ять мільйонів чотириста тисяч) грн.

Пункт 5.2. Статутний фонд поділений на 54000 (п'ятдесят чотири тисячі) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 100 (сто) грн. кожна.

Реєстрація акціонерів буде проводитись 14 травня 2002 року з 10.00 до 10.50.

Для участі в зборах акціонерам необхідно мати:

Для фізичних осіб — паспорт, або інший документ, що посвідчує особу.

Для уповноважених осіб фізичних або юридичних —паспорт (документ, що посвідчує особу) та довіреність, оформлену згідно чинного законодавства України.

Телефони для довідок: (0536) 76-81-90, факс: (05366) 3-41-74, 3-60-26.

Київське тяжіння поетеси і патріотки

Видатні українці

Нещодавно виповнилося 60 років з дня загибелі видатної української поетеси і громадської діячки Олени Теліги. Місто зберігає в собі дуну кроків тих, хто любив його. Тих, хто вріс корінням душі в асфальт його історії. Олена Теліга не просто любила Київ. Вона обрала його батьківщиною й ареною свого служіння.

До переїздів панночка із заможної родини звикла з дитинства. Професія батька майбутньої поетеси змушувала час від часу міняти адресу. Іван Опанасович Шовгенів був знаним ученим-гідротехніком, працював на багатьох водних артеріях тодішньої Російської імперії. За успіхи в цій галузі отримав ордени Олександра і Анни II—III ступеня. Мати Ульяна походила з родини подільського священика, присвятила себе вихованню двох синів і дочки. Оленка Шовгенів народилася 21 липня 1906 року в місті Іллінському під Москвою.

До речі, поетом у сім'ї вважався саме молодший син Сергій (шоправда, він писав російською, але це не врятувало його від тортур КДБ).

1918 року Івану Опанасовичу запропонували роботу в Київському політехнічному інституті. Так Олена потрапила до Києва і... «вперше відчула себе вдома». Місто зачаро-

увало буянням парків і цвітінням садів, вабило на улюблену набережну Дніпра — пробуджувало поетичну уяву дівчини.

Згодом батько став працювати міністром шосейних шляхів в уряді УНР. Олену віддали до приватної жіночої гімназії пані Дучинської (нині в будинку гімназії — Рахункова палата України). Тут вперше, окрім російської, німецької і французької, вона вивчала українську мову. Незабаром радянська влада згорнула приватну освіту, і Олена потрапила до трудової школи.

Коли УНР впала, батько із старшим сином були змушені емігрувати. А пані Шовгенів залишилася з двома дітьми у Києві без жодних засобів до існування. Безхмарне дитинство скінчилося: щоб допомогти родині вижити, Олена працювала кур'єром.

Дії влади не залишили жодних сумнівів щодо майбутнього, яке чекає

на їхню родину. В 1922 році Олена з рідними нелегально перейшла кордон і опинилася спочатку в Польщі, а потім — у чеському місті Подебради, де на той час Іван Шовгенів був ректором Української господарської академії.

Саме в Чехії відбулося становлення Олени Теліги як поетеси, прийшло усвідомлення себе українкою. Переломним моментом став епізод на вечірці в Подебрадах, про який згадує Улас Самчук. У відповідь на чийсь брутальні слова про українську мову шістнадцятирічна Оленка вигукнула: «Ви хами! Ця «собача мова» — моя мова і мова моїх батьків!». З того вечора вона розмовляла лише українською.

У Чехії Олена успішно складала іспити на «матуру» (атестат), згодом вступала на історико-філологічне відділення Українського педінституту в Празі. Там же познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком і вірним другом Михайлом Телігою.

Друга світова війна застала родину Теліг у Варшаві. Як і всіх емігрантів, їх переслідували нестатки. Олена бралася за будь-яку роботу, працювала вчителькою початкових класів і навіть моделькою в ательє.

Проте нездоланне тяжіння вабило її до Києва. Їй здавалося, що місто чекало на неї. Ще 1932 року вона передбачила, яким буде її повернення до Києва:

*Це буде так: в осінній день прозорий
Перейдемо ми на свої дороги.
Тяжке змагання наші душі зоре,
Щоб колосились зерна перемоги.
(«Поворот»)*

Так і сталося. 22 жовтня 1941 року Олена Теліга їхала Брест-Литовським шосе назустріч сво-

їй долі. В Києві вона працювала в редакції газети «Українське слово», організувала Спілку українських письменників. Увійшла до складу Національної Ради, яка мала намір перебрати цивільну владу в Києві після відходу німецьких військ. Організувала культурне життя, видавала тижневик літератури і мистецтва «Літаври», налагодила харчування для спільчан.

У своєму останньому листі з нашого міста про життя-буття Олена написала: «Ми йшли вчора ввечері коло засніженого університету, з холодного приміщення спілки до холодного дому. Замерзли так, що устами не могли поворухнути... Але за цим снігом і вітрами відчувається яскраве сонце і зелена весна». На жаль, весни Олена не дочекалася.

Уже в грудні було заарештовано й розстріляно працівників редакції. Діяльність Спілки письменників, яка залишилася єдиним вогнищем українства в Києві, дратувала фашистів. Олену попереджали, що фашистські репресії не баряться, вмовляли залишити місто. Та вона, яка пропагувала любов до рідного краю, не могла віддати його на поталу ворогів...

Стало відомо, що гестапо готує засідку. 9 лютого 1942 року спільчан заарештували. За Оленою на захист пішов і її чоловік Михайло Теліга: він не був письменником і міг би уникнути арешту, але залишився з дружиною до останнього подиху.

Як згадують сучасники, 21 лютого 1942 року на Короленка, 33 припинили брати передачі для в'язнів. Цей день вважається днем розстрілу українських героїв у Бабиному Яру.

Юлія ПОТАПЕНКО.

На знімках: Оленка (Подебради, середина 20-х років); Олена і Михайло Теліги (Варшава, початок 30-х років).

Р. S. Імена їх згадали в Україні лише через 50 років: 21 лютого 1992 року в Бабиному Яру було встановлено дубовий хрест, відбулося покладання квітів, панахида й мітинг. Відтоді громадськість Києва щороку збирається тут, щоб вшанувати пам'ять полум'яної поетки і патріотки Олени Теліги, її чоловіка Михайла та всіх загиблих героїв, які віддали своє життя за Україну. Відоме в державі й Всеукраїнське жіноче товариство імені Олени Теліги, яке багато робить для вшанування подвигу своєї патронки.

Мовчазний мандрівник

Пам'ять

Сорок днів тому не стало українського письменника Юрка Гудзя. Лишилися книги «Маленький концерт для самотнього хронопа», «Postscriptum до мовчання», «Боротьба з хворим янголом» та інші.

Йому було лише сорок чотири, тому всі некрологи починалися практично однаково, зі слів «несподівано і раптово». Втім, він завжди отак, несподівано і раптово, з'являвся й зникав, бо належав до племені мандрівних філософів, які в Україні були і до Григорія Сковороди, і після нього були й будуть. Гудзя народився в Немильні на Житомирщині, звідти пішов у ранній юності, туди повертався, там його й поховали. Для Гудзя стан мандрівки був природним станом душі. Він мандрував не лише у географічному, а й у духовному просторі: був прозаїком, поетом, есеїстом, художником, учителем. Багато писав, багато думав і багато мовчав, бо вважав, що найважливіше й найіс-

тотніше в житті залишається невисловленим. Намагався все-таки знайти ті слова й словосполучення, за якими ховається невисловлене, а тому часто здавався дивним, загадковим, затемненим. Але при цьому не вбірався у маску «трагічно несприйнятого сучасниками», ця роль йому не підходила. Його загадковість була простою й некрикливою. Найзагадковіше — не його твори, а його смерть. Чому так рано? Можливо, нинішнє банально-прагматичне життя — не для філософів? Як сказав ще один наш нинішній мандрівний поет:

*Не від того я помру,
що на світі буде війна,
а від того, що вона
моїх віршів недостойна...*

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Колонка оглядача

Запропоновані обставини

Сьогодні Міжнародний день театру. Театр, і не лише у нас, кажуть, переживає кризу, але мистецтво сцени безсмертне, бо ж сказав Шекспір: весь світ театр, а люди в нім актори. Це підтверджується на кожному кроці. А іноді геніально підтверджується. Ось наприкінці минулого тижня по ТБ нам показали дуже сильний зразок живого Театру — телеміст Київ—Москва. Як явище суто театральне, телеміст вартий уваги мистецтвознавців, а не політологів. Тож поговоримо саме про мистецькі враження, по змозі не називаючи імен, аби не сказали, що це якийсь «піар». Ні, це лиш рецензія на виставу.

Почнемо, як годиться, зі Станіславського. Цей геній театру дуже точно сформулював суть того, що відбувається, коли на сцену виходить людина в ролі. У Станіславського це називається так: «Я у запропонованих обставинах». Я — це я, а обставини — це обставини. Вони бувають різні. Вони можуть бути й дуже невідгідні для актора — але тим драматичнішою при цьому виходить вистава. Так було й тут. З нашого боку виставили класичну провінційну трупку з набором акторських ампула для сімейної драми (сідоглавий отець сімейства, серйозний резонер, несерйозний резонер — усі при краватках, і простий скромний соціальний герой, теж резонер, але без краватки). З такою трупкою не страшно грати все — від «Павлика Морозова» до «Мальчиша-Кибальчиша». Але драматизм (чи комізм) запропонованих обставин у тім, що з московського боку виставили не МХАТ, а компанію вправних циркових артистів з геніальним у цьому жанрі паном Жириновським. Що могло з цього вийти? Адже завдання театральних резонерів — балакати. А завдання циркових клоунів — під час видовища надавати якнайбільше копняків під зад партнерам.

Вони це з превеликим успіхом зробили. Але варто визнати, що наші виконали свої ролі згідно з ампула просто геніально. Регулярно отримуючи копняки, вони продовжували благородно резонерствувати. І навіть зберігали почуття тонкого гумору: коли Жириновський сказав про Ющенка: «И жена у него по фамилии Чума!» — вони засміялися. А коли якась учителька московських молодших класів втнула номер (мовляв, учить історію і буде знати, що Галичина, не більше не менше, плацдарм фашизму!) — наші повелися блискуче. Серйозний резонер при краватці навіть підтримав учительку: «Так-таки так!» І ніхто не зауважив, що партнери роблять неправильний наголос у слові Галичина, тобто вперше чують це слово, однак знають, що там — «плацдарм!» І ніхто не сказав: мій тато воював на боці УПА, а тепер лежить у землі, і не турбуйте ви святого праху його! Ні, таких слів у п'єсі не було. Правда, сідоглавий резонер озвався: «Не путайте, пожалуйста, эсэсовцев с УПА!» Це було сказано так майстерно, що ніхто не почув і не звернув уваги. Все дуже правильно. Актор має бути дисциплінованим і грати п'єсу без відсебеньок. Бо що ж то буде, коли кожен говоритиме що хоче?

Правда, дехто з наших усе ж порушив правила гри. Назву ім'я цього порушника, він заслуговує, щоб бути названим: Анатолій Борсюк, ведучий київської половини телемосту. Він не резонерствував, бо його «запропоновані обставини» не передбачали жодних коментарів. Навіть там, де треба. І коли на тім боці клоуни надто вже активно працювали ногами, він, звертаючись до свого колеги Володимира Познера, повторював лиш два слова: «Владимир Владимирович!» Мовляв, та зупини ж ти їх, бо я не можу, у мене так роль написана!

Підтекст тут був промовистіший за будь-які слова. Зовсім з іншої п'єси. А очі у Борсюка були... Якщо пригадуєте кінокадри, коли вермахт вступав у Прагу й обіч вулиць стояли люди — отак вони дивилися. Або коли солдати де Голля сідали на кораблі й покидали Францію — люди на березі дивилися їм услід теж отак. О, трагічна стриманість актора, якому дана велика роль без слів! Заради цього варто дивитися телевизор. Лише живий може так: стояти мовчки, а ви в його очах бачите кораблі, що йдуть на Сибір (чи що там ходить на Сибір, я вже призабув).

Ага, був ще один порушник обставин! Він — з публіки. Хто його пустив у зал, невідомо. Але він вставив кілька реплік, явно не довчивши навіть російську мову. Він сказав: «Сумневаюсь я, что вы там все славяне и все православные!» Клоуни аж підскачили, але до пуття відповісти не змогли — мабуть, у ролі потрібних слів не передбачено. Ім'я цього порушника — Тарас Возняк, редактор знаменитого культурологічного журналу «І». Ну що з нього візьмеш — культуролог! Ото лиш двоє наших були невідомі. Борсюк та Возняк. Один, так би мовити, плюс один.

... До чого це я? Ах, день театру! У нас в Україні дуже хороші театри! Але отакі вистави бувають рідко.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Залишайтеся з «Голосом»

Чи оподатковується подарунок

Я отримала на підприємстві від профспілкової організації до ювілею цінний подарунок. Чи оподатковуватиметься він?

Любов ГРИНЗА.

Київ.

Суми матеріальної допомоги як у грошовій, так і натуральній формі, вартість подарунків (призів), що надаватимуться один раз на календарний рік у межах розміру прожиткового мінімуму (365,00 грн.), встановленого законом на працездатну особу за рахунок юридичних, фізичних осіб та громадських організацій, у даному разі профспілкової організації, не включатимуться до сукупного оподатковуваного доходу, одержаного громадянами в період, за який здійснюється оподаткування.

Якщо вартість цінного подарунка перевищує встановлений законом на працездатну особу розмір прожиткового мінімуму, то надлишок суми підлягає оподаткуванню.

Тапанти на асфальті не ростуть. Їх живить земля

Освіта

Ліцей у сільській глибинці з'явився на Тернопільщині. Не правничий чи економічний, як тепер модно, а технічний. На державному рівні на технічні науки, схоже, давно махнули рукою, а сільські ліцеїсти свято вірять, що Україні неодмінно стануть необхідними їхні знання.

Віра ця має глибинне коріння. Адже Доброводи, де розташовано сільський ліцей, — родинне село фізика-оптика зі світовим ім'ям Олександра Смакули. За радянських часів про нього не згадували, бо працював і жив за кордоном. У повоєнний час ученому вдалося лише раз побувати в рідному селі.

Тож коли відкривали на школі меморіальну дошку О. Смакули і хтось із гостей сказав: якби у селі з'явився ще й ліцей його імені, — то ідея ця впала на благодатний ґрунт.

— Це була авантюра, — розповідає колишній директор школи Любов Каплун. — Свято першого дзвоника ми провели до того, як з'явилося розпорядження голови

Збаразької райдержадміністрації про створення ліцею.

Разом із директором ризикувало ще десять учителів, які перейшли зі школи до ліцею. Їм виділили старий панський будинок, звідки довелося вивезти кілька тонн сміття. Заодно ліцеїстам дозволили зайняти частину незавершеного будинку культури. За чотири роки педагоги освоїли чи не усі будівельні роботи. Хоч ліцей — комунальна власність, та фінансування з бюджету чи то сільради, чи то райради мало на що вистає. Ось і тепер директор ламає голову над тим, де взяти 20 тисяч гривень на газифікацію приміщень, аби не мерзнути дітям узимку.

Щопонеділка з'їжджається у

Доброводи 90 дітей з шістнадцяти населених пунктів Збаразького та сусідніх районів. Сільські діти спритні: вчать, біля землі пораються (в обробітку 2,5 га), на кухні допомагають, адже персоналу бракує. Незважаючи на побутові труднощі, вони демонструють неабиякі знання. Торік, наприклад, з 29 випускників до вузів вступили 24, зокрема 20 — на державну форму навчання. Але не тільки точні науки тут у пошані. Дівчатка надають перевагу вивченню мов, щоб здобути педагогічну чи лінгвістичну освіту.

Тож незабаром ліцей матиме ще одне спрямування — гуманітарне. Крім Тернопільського технічного університету ім. І. Пулюя, співпраця з яким триває з перших днів, укладено договори з Тернопільським педуніверситетом і Бережанським аграрним інститутом. Зрештою, і львівські вузи не проти бачити серед своїх студентів випускників ліцею, адже більшість з них має добру фізичну підготовку. У Доброводах — сильна школа біатлону, яка свого часу

виховала відомого українського біатлоніста Тараса Дольного.

А от чиновники уваги до сільського ліцею не виявляють — ні обласні, ні міністерські. Кілька комп'ютерів, до яких діти стоять у черзі, — то заслуга земляків-учених і депутатів. Про Інтернет залишається тільки мріяти: потрібні кошти на підключення, обслуговування.

Тим часом Любов Каплун має ще один задум, реалізувати який не під силу самим лише педагогам-ентузіастам, — створити ліцей для здібних дітей з найбідніших сімей усієї України. Нині пробитися їм до знань самостійно практично неможливо. Скажімо, що чекало б хутірську дівчинку Оксану Піскур? Її мати поїхала на заробітки і пропала, батько бомжував. Четверо дітей залишилися з бабусею, якої згодом не стало. Оксана закінчила ліцей, нині — студентка вузу, а в Доброводах вчиться її молодша сестричка.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

Реалії

Приречені на боротьбу з бюрократизмом

Стомившись від постійних проблем з «життєдіяльністю» своїх будинків — перебоїв в опаленні, засмічених під'їзди, темні сходові майданчики — мешканці херсонських багатоповерхівок шукають вихід у створенні товариства співвласників житлового фонду. Влада, зі свого боку, закликає херсонців до цього процесу, обіцяючи всіляку підтримку. Але коли доходить до конкретних дій, ентузіазм чиновників зникає. Реєстрація затягується на тривалий період. Щоб рішення зборів засновників набуло чинності, їх треба проводити за участю представників власника будинку. Але «притягнути» їх на засідання часом доводиться лише з допомогою... прокуратури.

Та навіть після дотримання всіх протокольних формальностей практична сторона частенько виявляється надто затяжною. Співробітники міськжитлоуправління зволікають з передачею належної документації, не поспішають віддавати новому власнику ключі від підвалів, підсобних приміщень, ліфтового господарства. Так, в одному з будинків прорвало трубу з гарячою водою. У підвал вилилося 20 тонн окропу. Люди буквально «варилися» у випарах, а в підвал потрапити не могли, бо за два з половиною місяці, що минули з часу реєстрації товариства, так і не дочекались передачі ключів.

Гострою є і проблема оренди приміщень. В одному історичному кварталі Херсона у старовинних дво-триповерхових будиночках розташувалися десятки магазинів і магазинчиків, майстерень та офісів. Згідно з угодою про оренду, з їх власників правлять платіж ЖЕКи. Фонд комунального майна сприяти власникам у переукладанні угод не поспішає. А ці кошти мешканці могли б використати на ремонт, якого вже давно потребують споруди більш як вікової давності, чимало з яких є, до речі, архітектурними пам'ятками.

Причиною всіх поневірянь влада називає недосконалість закону про об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Останні свої поневіряння пов'язують з бюрократизмом місцевих чиновників.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Наука

Нові можливості — нові сподівання

Днями в Національному авіаційному університеті відкрито Інститут новітніх технологій Національної академії наук та Міністерства освіти і науки. Проект має об'єднати еліту нашої держави в підготовці магістрів для викладання в університетах, роботи в системі НАНУ, проведення фундаментальних і прикладних досліджень у промисловості та оборонному комплексі країни. Разом з тим, не менш цікавою стала й презентація виставки досягнень фахівців авіаційного університету. Присутній на урочистій церемонії відкриття президент НАН України академік Борис Патон наголосив, що науково-дослідна діяльність була й залишається однією зі складових роботи професорсько-викладацького складу вузу. Тож створення інституту саме на цій базі ефективно сприятиме підготовці молодих компетентних кадрів.

Надія ГОРБАТЮК.

Фотофакт

За підсумками роботи в 2001 році Кам'янець-Подільський район як виробник рослинної продукції і цукрових буряків посів друге місце у Хмельницькій області. За численністю поголів'я худоби кам'янчани — треті. Ці показники забезпечують, зокрема, керівники господарств Сергій Тимчук із Нефедівців, Сергій Кротік із Сокола, Володимир Годований із Китайгорода та Василь Савчук із Ходорівців (на фото зліва—направо). Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

Донеччина: роки і люди

Видання

Міжнародна громадська організація «Асоціація «Донеччина» та видавництво «Скарбниці» видавничого дому «Ділова Україна» випустили історико-публіцистичну книжку «Годы и люди Донетчины» (автор-укладач Віктор Ляшко, літературний запис Олексій Кравченко). На її сторінках — розповідь про минуле і сьогодення краю, його шедри природні ресурси, потужний економічний потенціал, соціальний і культурно-мистецький розвиток.

Навколо асоціації гуртуються не тільки громадяни України, а й донеччани, що мешкають у Російській Федерації, Білорусі, Молдові. Видання представляє багатьох людей, які працюють і талантом примножили традиції одного з найбільших регіонів країни і не поривають з ним зв'язків.

Георгій МІРОШНИК.

Проблема

Кожен четвертий ліфт у Житомирі не діє. 80-вже відпрацювали свій ресурс. Причину простою ще понад 120 ліфтів заступник міського голови Лариса Стеценко визначає одним словом: вандалізм. Щоб замінити їх на нові, не вистачить навіть тої суми, яка виділена на весь капітальний ремонт житла. Борги житлово-експлуатаційних підприємств перед ліфтовим господарством зростають. Результат невтішний: скоро виповниться рік, як підприємство «Житомирліфт» працює при... гасовій лампі. То про яке використання аварійних радіостанцій можна вести мову? Паралізовано й роботу оперативних виїзних бригад.

На думку керівника «Житомирліфту» Івана Розгона, треба, щоб мешканці багатоповерхівок додатково сплачували по 7 копійок за кожен квадратний метр — саме за ліфт. Сім'ї, яка живе в стандартній двокімнатній квартирі, це стане менш як у чо-

тири гривні. Тоді як спеціальні картки для ліфтів, що їх спробували запровадити, коштують 3 гривні 90 копійок на сто поїздок. Але спроба міськвиконкому диференціювати оплату за житло залежно від його якості і наявності ліфта закінчилася відступом — після мітингів протесту проти підвищення плати за житлово-комунальні послуги. Працівники Житомирської міліції радять керівникам житлово-експлуатаційних підприємств агітувати мешканців встановлювати на входах у під'їзди надійні двері, ключі від яких мали б тільки «свої». Адже непрохані гості не тільки ліфти потрошать на металобрухт, а й викрадають електротріличники, антени колективного користування тощо.

Але ті заклики агітувати за броньовані двері так і залишаються закликами. Житлово-експлуатаційні підприємства не завжди можуть упоратися навіть з вивезенням сміття...

Олексій КАВУН.

Житомир.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Літування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000. Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України». Зам. 0311057.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Блос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos